

७२१५

चमत्कार चिंतामणि

आदित्य नाथ शर्मा प्रकाशित

मूल संहिता चतुर्थी व्यासित

प्रकाशी प्रसिद्ध दृग्गार

महानेव रामचंद्र जागृष्टे दुर्मेलर

पुस्तिका ११-अमरावाह

प्रकाशित १९११-१२

रामदास

विषय-संग्रह

मूल्य १२१२

मूल्य १२१२

જ્યોતિષનાં પુસ્તકો મુલસહિત ગુજરાતીમાં.

નામ.

કિંમત. પૌરૂ.

- ૧ જ્યોતિર્મયુજ સારોચાર મુળ સહિત ગુ. ભાષાંતર ૧-૮ ૦-૧૧
- ૨ જ્યોતિષસાર જ્યોતિષરત્ન મુળસહિત ગુ. ભાષાંતર ૧-૮ ૦-૧૧
- ૩ જ્યોતિષ સાર વાલ્મીકી મુળસહિત ગુ. ભાષાંતર. ૦-૫ ૦-૦૧
- ૪ જ્યોતિર્વીર ભૂષણ મુળસહિત ગુ. ભાષાંતર... ૦-૧૨ ૦-૨૧
- ૫ મધ્યધિવર્ણ મુળસહિત ગુજરાતી ભાષાંતર... ૦-૧૨ ૦-૧૧
- ૬ મુહુર્ત દીપક મુળસહિત ગુજરાતી ભાષાંતર. ૦-૪ ૦-૦૧
- ૭ જાતકા લંકાર મુળસહિત ગુજરાતી ભાષાંતર. ૦-૩ ૦-૦૧
- ૮ ચમત્કાર જિતામણિ મુળસહિત ગુ. ભાષાંતર. ૦-૩ ૦-૦૧
- ૯ મહાગોચર મુળસહિત ગુજરાતી ભાષાંતર... ૦-૨ ૦-૦૧
- ૧૦ જન્મપત્રિકા નિબંધ મુલ (જન્મપત્રિકા કરવા વિષે) ૧-૦ ૦-૧૧
- ૧૧ વર્ષપત્રિકા નિબંધ મુલ (વર્ષ ફળ કરવા વિષે) ૦-૮ ૦-૧
- ૧૨ સ્વપ્નાધ્યાય મુળસહિત ગુજરાતી ભાષાંતર... ૦-૧૧ ૦-૦૧
- ૧૩ જાતક જ્યોતિષ ફળ દર્શક ગુજરાતી ભાષાંતર. ૨ ૦ ૦-૩
- ૧૪ તાજક જ્યોતિષ ફળ દર્શક ગુજરાતી ભાષાંતર. ૧-૮ ૦-૨
- ૧૫ ત્રિભુવન કીર્તિ (દેવાશંકર કૃત પદ્યબદ્ધ) ... ૦-૮ ૦-૧
- ૧૬ સોપર્ણ પંચાંગ (સં. ૧૯૨૨ થી સં. ૨૦૨૨ સુ.) ૨-૮ ૦-૨
- ૧૭ યોગજીવીસ વ. પં. (સં. ૧૯૪૭ થી સં. ૧૯૭૫ સુ.) ૦-૨ ૦-૧૧
- ૧૮ પંચાંગ ૧૦ વ. સં. ૧૯૫૧ થી ૧૯૬૦ સુ. ગ્રહપક્ષીય. ૧-૦ ૦-૩
- ૧૯ પંચાંગ ૫ વ. સં. ૧૯૨૧ થી ૨૫ સુ. સૌર દક્ષીણ ૦.૧૦ ૦-૩
- ૨૦ સામુદ્રિકમંથ હસ્તરેખા અને શુકનાવળી ગુ. ૦-૨ ૦-૦૧
- ૨૧ શુકનાવળી સંગ્રહ [જનાવરેના શબ્દોની] ૦-૨ ૦-૦૧
- ૨૨ શુકનાવળી સંગ્રહ (સચિત્ર)... ૦-૮ ૦-૦૧
- ૨૩ રમલ શુકનાવળી... ૦-૨ ૦-૦૧
- ૨૪ રમલ માસ્કર હિન્દીભાષા ... ૦-૫ ૦-૧
- ૨૫ કરરેખા સંહ્યાવળી (હિંદવદ્ધ સુગમ સામુદ્રિક) ૦-૬ ૦-૧
- ૨૬ મેઘમાલા મહાલી ભાષા... ૦-૫ ૦-૧
- ૨૭ ભક્તીવાક્ય (વર્ષાદ જોવાનું) ગુજરાતી ... ૦-૧ ૦-૦૧
- ૨૮ મેઘમાલા ભાષાટીકા... ૦-૧૪ ૦-૨

ज्योतिष ग्रंथो संस्कृत टीकामां.

१ गृहजातक सटीक.....	१-१२ ०-४
२ मुहूर्तचिंतामणि पीयूष घाराटीका.....	३-० ०-६
३ मुहूर्तचिंतामणि प्रमीताक्षराटीका.....	१-८ ०-५
४ मुहूर्त मार्तण्ड सटीक..	०-१२ ०-३
५ मुहूर्तगणपतिमूल..	०-१२ ०-३
६ ग्रहलाघव सटीक..	०-१२ ०-२
७ जातका भरण.....	०-१४ ०-३
८ जातका लंकार सटीक..	०-६ ०-०
९ अधुजातक सटीक.....	०-६ ०-०॥
१० यवन जातक.....	०-२ ०-०॥
११ स्त्रीजातक मूल..	०-२ ०-०॥
१२ बालबोम्ब ज्योतिष मूल.....	०-३ ०-०॥
१३ ताजिक निर्लंकटी सटीक (तंत्रप्रयात्मक)...	१-४ ०-४
१४ लघु पाराशरि सटीक..	०-४ ०-०॥
१५ मान सागरि पञ्चति मूल...	१-० ०-२
१६ भुवन दीपक सटीक..	०-५ ०-०॥
१७ ब्रह्मपक्ष महादेवी उदाहरण सारणी....	१-४ ०-२
१८ मकरन्द सारिणी उदाहरण सह..	०-८ ०-१
१९ संकेतनिधि सटीक.....	१-० ०-३
२० गृहत मुहूर्त सिंधु सटीक....	२-० ०-४
२१ सर्वार्थ चिंतामणि मूल..	१-० ०-२
२२ जातकचंद्रिका सटीक..	०-७ ०-०॥
२३ ग्रहगोचर मूल...	०-२ ०-०॥
२४ मुहूर्त दीपक सटीक..	५-० ०-०॥
२५ मुहूर्तदीपिका सह मुहूर्त तत्त्व सटीक..	०-१२ ०-१
२६ लघुचंद्रिका मूल..	०-६ ०-१

महादेव रामचंद्र नागुष्टे पुस्तकालय.

पुस्तकालय—अमदावाद.

૫૨૧૨

ચમત્કાર ચિંતામણિ.

દ્વાદશ ભાવાધ્યાય ફલ વિચાર.
મૂળ સહિત ગુજરાતી ભાષાંતર.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ઠે બુકસેલર.
પુસ્તકાલય—અમદાવાદ.

આવૃત્તિ બીજી—પ્રત ૨૦૦૦

અમદાવાદ.

“વિજય પ્રવર્તક” પ્રેસ.

સંવત ૧૯૫૫ સને ૧૮૫૫.

સર્વ હક સ્વાધીન.

મહાત્મા કામોત્તમ સર્વે લક્ષ્મી રાખ્યા છે.

પ્રસ્તાવના.

ચમત્કાર ચિંતામણિ નામનું પુસ્તક જ્યોતિષ આખતનું છે. જેમાં આ સંસારરૂપી સમુદ્રમાં, મનુષ્યને માથે પડતી આફ-
તો તથા અનેક પ્રકારનું થતું મુખ્ય મહો ઉપરથી સુચવવામાં
આવ્યું છે. મહો ઓટલે રવી, ચંદ્ર, મંગળ, બુધ, શુક્ર, શુક્ર,
શની, શુક્ર, કેતુ એ પ્રમાણે નવ મહોને આ પુસ્તકમાં મુખ્ય ગ-
ણેલા છે તે આ શું પદાર્થ છે, તે મહોનો ગતી કેવી છે, એ
ખાખત પૂર્ણ માહિતી એ સાંપ્રત કાળમાં તરીન લોકથી લખા-
યલ ખગોળ વિદ્યા ઉપરથી બહુવામાં આવ્યું હશે; તોપણ
આપણા ભરતખંડમાં સંસ્કૃત લાખામાં મત્ત રહેલા વિદ્વાનજનો
પૂર્વે ખગોળ સંબંધી શું સમજ્યા છે અને તે મહોને તેમણે
કેવી રીતે માનેલા છે, તથા એ મહો ખાખત કેટલો બધો વિસ્તાર
કર્યો છે. આ ખાખત જે કે, આપણે જરાપણ ન જોઈએ કે ન
સાંભળીએ તો આપણું અંતઃકરણ જે સજ્જનોના સારા બોધ-
થી પ્રકુલિત રહેલું છે, કિંવા મળ વિનાનું થયેલું છે. કિંવા
સારા પાયા ઉપર વિચાર લાવવાને છજાસા રહી છે, તે સરવે
ખાખતના મુકાબલામાં ખરા બોધના સાર તથા પોતાની પ્રકૃ-
તિનું સમાધાનથી ઉત્પન્ન થતું મુખ્ય, આ બેને એ મનુષ્ય પ્રાપ્ત
થાય છે. તેથી કરીને બુદ્ધિમાન પુરોવાનું દૃઢ્ય ખુશ થાય છે.

હવે મૂળ હેતુ આ પુસ્તક છાપવાનો એજ છે કે, સંસ્કૃત
રસોકબંધી ચમત્કાર ચિંતામણિ વાંચીને કેટલાક ભાઈઓને પુરી
સમજણ પડતી નથી, તથા જોશીનો વધો કરનાર ગામડા ગા-
મમાં દુકા જન્માક્ષરનાં દીપણાં તથા જન્માવરીનાં ભુગણાં

કરી આપે છે. તેમને પણ બરાબર રસીકનો પદબદ્ધ કરીને અર્થ કરવાને મહેનત પડે છે. એટલું જ નહીં પણ, કુંડળીમાં જે જે જગ્યાએ જે પ્રહો જે રાશીના જે સ્થાનમાં પડ્યા હોય છે તેને જાણના તથા તે તે રાશીના જીવ્હાએ રસીક રાખી મુક્યા હોય છે તે જન્મોત્તરીના ટીપણામાં લખે છે, પછી વાણીયા, બ્રાહ્મણ, માનવક, કષ્ટળી કે જેઓ પોતાના વેપાર વિગરે હિંદુમમાં પડેલા જતાં જન્મોત્તરી કરાવી પોતે રાખી મુકે છે. પણ માંહે શું લખ્યું છે તે કાંઈ સમજી શકતા નથી. તેઓએ કરાવેલું 'ઓળીયું' નિર્ધક થઈ પડે છે, તેવા સદ્બ્રહ્મસ્થાને માટે આ અમરકાર ચિંતા-મણિ નામની ચોપડી ગુજરાતી ભાષામાં રચાયેલો સાર, આ પ્રમાણે લલામણ મારા મિત્રોના તથા કડીમાં રહેલનાર કેટલાક આવા પુસ્તક ઉપર લોભ રાખનારાઓના આગ્રહથી ગુજરાતીમાં તેની ટીકા લખવાને વખત લીધો.

આ નાહાતું સરખું પુસ્તક બનાવ્યાથી કેટલાક બ્રહ્મસ્થાને ટીક લાગ્યું. તેથી આ ચોપડી મારી મતી પ્રમાણે એકસોને આઠ રસીકની પ્રાકૃત ટીકા કરી છે. તે વાંચી વિદ્વાન જનો કાવ્યનો દાશ દૂર કરી અર્થને પ્રાપ્ત કરશે એવી ઉમેદ છે.

(સહી) અંથ કર્તા.

હરપદરાય સુંદરજીભ મુનશી.

જન્મ કુંડલીના ચક્રસ્થાનનાં નામ.

૨ ધન ધૂવન.	૧૨ વ્યય.		૧૧ આયુ.
૩ ધ્રાતુ.	૧ તનધૂવન.	૧૦ કર્મ.	૯ ધર્મ.
	૪ વન્ધુ.	૭ કલત્ર.	
૬ પુત્ર.	૮ શત્રુ.		૯ મૃત્યુ.

જન્મ કુંડલીનાં પ્રારસ્થાનોના ધરની સંજ્ઞાનાં નામ.

લાભ, મૂર્તિ, તન, અંગ, વપુ, હિંદય, કલ્પવત્ર, આદ્ય એ નામથી પેદેશા બૂવનનાં નામ સમજવાં.

કેશ અર્ધ, સ્વકુટંબ, અર્ધ—એ બીજા સ્થાનનાં નામ છે.

સહજ, ભાત, દુશ્મિકા, પરાક્રમ, એ ત્રીજા બૂવનનાં નામ છે.

હિંદુક, તુર્ષ, પાતાલમહ, આવાવાહન, શુદ્ધ, વક્ર, જસ. નીર એ સંજ્ઞાઓ આ બૂવનનાં નામ બલુવાં.

આત્મજ, વિદ્યા, શુદ્ધિ, મૃત, વાણી, એ પાંચમા ધૂરના-
નાં નામ.

અરી, રિપુ, વેરી દવેશ—એ છઠા ધરનાં નામ.

મદન, સ્ત્રી, મિત્ર, કામની—એ સાતમા ધરનાં નામ.

આયુ, રંધ્ર, ભય, નિધન, પદ, યામ્ય, છીદ્ર, મૃત, એ આ-
ઠમા ધરનાં નામ.

ધર્મ, નયમ, ત્રિકોણ, ભાગ્ય, ગુરુ, શુભ, તપ, એ નવમા
ધરનાં નામ.

તાત, આરા, આસ્પદ, કર્મ, ગગન, નભ, એ દશમા ધર-
નાં નામ.

આયુ, પીપ્પ્લો ભવ, રૂદ્ર, શિવ, આગળશાસ્ત્ર એ અગ્ની-
યારમા ધરનાં નામ.

દ્વાદશ, રિસ્દ, એ બારમા ધરનાં નામ.

પેલો, ચોથો, સાતમો, દશમો, આ, કેંદ્ર સ્થાનોનાં નામ.

ઊંચ નીચ સ્થાનનું ચક્ર.

સુ.	ચં.	મં.	વુ.	પુ.	શુ.	શ.	રા.	મહ.
૧	૨	૧૦	૬	૪	૧૨	૭	૩	ઉંચ.
૭	૮	૪	૧૨	૧૦	૬	૧	૮	નીચ.

॥ चमत्कार चिंतामणी ॥

श्रीगणपतिर्जयति ॥ गणेशं शिवं भास्करं रामचंद्रं भवानीप्रणम्याथ टी-
कां सुरम्यां ॥ चमत्कारचिंतामणे देवैर्वेदीप्रबोधाय धर्मेश्वरः संब्रवीति
॥ १ ॥ अथ लग्ने कुंडलीकायां जातकोक्तभावफलाफलज्ञानाय चम-
त्कार चिंतामणिं धिक्कुर्नारायणचार्यः प्रागीप्सितं निर्विघ्नं परिरामा-
त्यर्थं श्रीकृष्णप्रणामरूपं मंगलमाचरन् शिष्यशिक्षापनिवध्नाति इत्य-
र्थः ॥ लग्ने पीतपट्टांबरकृष्णचंद्रमुदाराधयान्तिमितं विद्युत्नेत्र ॥ घनं
संप्रणम्या च नारायणारूपं चमत्कारचिंतामणिं संप्रवक्ष्ये ॥ २ ॥ अ-
त्रास्मिन् ग्रंथमप्यप्रारंभसमये नारायणमाचार्यो हलसज्जलो भस्पीतव-
र्णपट्टांबरयम्यनविद्युत्वात् घनमेवमिव राधयान्तिमितं कृष्णचंद्रमिवा-
ल्लादक श्रीकृष्णप्रणम्य कायवद्धमनोभिर्नित्वा चमत्कार चिंतामणि-
नामानं ग्रंथं संप्रवक्ष्ये सम्यक्प्रकरणरचयामीत्यर्थः ॥ ३ ॥ पुनर्बाल-
गोविंदभजनपूर्वकं पूर्वोक्तं मुकुटप्रकटयति कण्टिकीणी जालकोलाह-
लाढ्यस्मत्पीतवासोवसानं चलन्तम् । यशोदां गणयोगितां मप्यगम्यं
भजेदं मुकुटं नश्यामवर्णम् ॥ ४ ॥ कणतः शब्दायमानस्य कि-
किणी जालस्य कटिबद्धक्षुद्रमंटिकासमूहस्य कोलाहलेन जणन्कायेणा-
ढ्यं युतच्छब्देन ततः मानसं बालसत्पीतवासोवसानं शोभमानपीत-
रधारयंतं योगितां मप्यगम्यम् प्राप्तुमशक्यमापि यशोदां गणं नल्लं-
च्छतम् घनवत्स्वामवर्णकृष्णरूपं मुकुटं अर्द्धभजे योगिभिरमा-
यशोदां गणं पर्यटनं श्रीकृष्णमनसा स्मरामीति स्वमहद्गम्यानिष्ठयो-

क्तिः ॥ ५ ॥ अथप्रयोजन ग्रंथविशिनष्टितुल्लक्षज्योतिमेहांबोधिपु-
 न्नेःप्रमथ्यैवविद्वज्जनानंदहेतोः ॥ परंयुक्तिरम्यंमुसक्षिसशब्दंभुजंग-
 प्रयातैःप्रबंधंकरोमि ॥ ६ ॥ महान्बोधोज्ञानं यस्मात्त चतुल्लक्ष्य
 मितं ज्योतिषं ज्योतिः शास्त्रमुच्चैरेवप्रमथ्यैवसम्यग्विचार्यविद्वज्ज-
 नानादैवज्ञानामानंदहेतोः सुखार्थपरंश्रेष्ठंयुक्तिभिःपदलालित्यैरम्यं
 सुंदरंसंक्षिप्तशब्दमबहु विस्तरंभुजंगप्रयातैर्भुजंगप्रयातंभवद्यैश्चतुर्भिरि-
 तिलक्षणकंभुजंगप्रयाताख्यछंदोभिः प्रबंधंचमत्काराचिंतामणिरूपं-
 करोमिलहुजीहापटैसोविलहुइतिपिंगलोक्तत्वाद्यपादेछंदो भंगःशंक-
 नीयः चतुल्लक्ष्यकंज्योतिषंभुरिभेदमित्येवंवाप्रथमपादःपठनीयः ॥

॥ अथ ग्रहभाव फलम् ॥

कथयामीतिप्रतिजानीतेनचेत्स्वेचराः स्थापितेकिंभचक्रेनचेत्स्पष्टगाः
 स्थापितैः किंग्रहेन्द्रैः ॥ अभावोदितास्पष्टिताकाचहेतुः फलैरेवपूर्व-
 ब्रुवैतानितस्माद ॥ १ ॥ नेतिभवचक्रस्थाः स्वेचराःग्रहनचेत्स्थापि-
 तेभचक्रेराशिमंडलौकिककिंचित्फलमित्यर्थः तथाग्रहाअपिस्पष्टगाह
 मणिनसाधितानचेत्स्थापितैर्ग्रहेन्द्रैः किंअभावोदिताभावस्पष्टीकृतंवि-
 नामाधिताग्रहस्पष्टतापिकाचमकिंचित्करेत्यर्थःनस्मादादौस्पष्टाः स्वे-
 चरास्तन्वादिभावाश्चसाध्याइतिभावः ॥ अथग्रहभावस्याष्टिकरण-
 हेतुः प्रयोजनमुच्यतेइतिशेषः ॥ यतःफलैरवेजंतोः सर्वज्ञायतेतस्मा-
 चानिग्रहभावफलानिब्रुवेकथयामि ॥

॥ सूर्य १ लो. ॥

तनुस्थोऽविस्फुल्लगच्छिद्विद्विग्नःसंतपेद्दारदायादिवर्गात् ॥
 नपुंस्त्रीद्विज्जितेवातीपतेनतिसंवेय्यटनन्हामवृद्धिरयाति ॥ १ ॥

અર્થ—જો લભસ્થાનમાં દિવાકર ઓરલે સુર્ય પડે તો સ્ત્રીથી સંતાપ કરે, વાત પિત્તનો વીકાર કરે તે ચિત્ત ભ્રમ થશે, પર-
દશમાં ફરશે, તે શરીરે, ઉંચો હોય ઓરલે તેના શરીરનો બાંધો
ઉંચો થશે, તેનો પાસે દ્રવ્યની વૃદ્ધિ થશે, પોતાના બાહ્યોથી
તે સંતાપને પામશે, ચિંતાથી આતુર રહેશે.

॥ સૂર્ય ૨ જો ॥

ધનેયસ્યમાનુઃસમાગ્યાધિકેસ્યાચ્ચતુષ્પાત્સુસ્વંસદ્વયેસ્વંચયાતિ ॥

કુટુંબકલિર્જાયયાજાંવતેપિક્રિયાનિઃફલાયાતિરામસ્યહેતોઃ ॥૨॥

અર્થ—અર્થસ્થાન ઓરલે બીજું જીવન, ધનસ્થાન, કેહેછે.
તે ધનસ્થાનમાં, સ્ત્રી કેહેતાં સુર્યપડ્યો હોય તો તે બાળ્યશાળી
થશે, તેને ચતુષ્પદાદિ, દ્રવ્યથી ઓરલે ઘાડા, ગાય, કોંસ ઇત્યા-
દિથી મુખ થશે તે સાફ અર્થ કરશે પોતાના કુટુંબના માણસોથી
તેને કલેશ થાય, પોતાની સ્ત્રીથી તેના મનને સંતાપ ઉત્પન્ન
થાય, તે બધાં કામ સાહસ ગુણવડે ઉતારણથી કરવાથી તેની
સ્થિતિ વ્યર્થપણે થશે.

॥ સૂર્ય ૩ જો. ॥

॥ તૃતીયેયદાર્હ્યર્મણિર્જન્મકાલેપ્રતાપાધિકંવિક્રમંચાતનોતિ ॥

તદાસોદૈરસ્તપ્યતેતીર્થચારીસદારિક્ષયઃસંગરેશ્નનરેશાત્ ॥ ૩ ॥

અર્થ—ત્રીજા સ્થાનમાં ઓરલે પરાક્રમ કથાનમાં જો સુર્ય
પડ્યો હોય તો કીર્તિ ઘણી સારી કરે. યાત્રા કરશે. તે પરક્રમ સાફ
કરશે, તેને જોઈને શત્રુ ઠરી શકે નહીં, વળી તે પોતાનાં સગા
બાહ્યોથી સંતાપશે; અને યુદ્ધમાં તે રાજા પાસેથી લક્ષ્મી મેળવશે.

॥ સૂર્ય ૪ જો. ॥

તુરીયેદિનેસેતિશોભાધિકારીજનાત્સમેદ્વિગ્રહંવંધુતોપિ ॥

પ્રવાસીવિપક્ષાદેવમાનમંગકદાચિજ્ઞશાંતિમવેત્તસ્યચેતઃ ॥ ૪ ॥

અર્થ—ધોધાસ્થાનમાં જો સુર્ય પડ્યો હોય તો, તે પ્રવાસ કરનારો માથ, તે એટ પદ્મીને પામશે. તે પોતાના ભાઈથી સંતાપ પામશે. તે શત્રુથી યુદ્ધ કરતાં તથા વિવાદ કરતાં હાર પામશે. તેની કદાપિ શાંતિ થવાની નથી. કાંદે અંતઃકરણમાં ચિંતા બહુ રહેશે.

॥ સૂર્ય ૫ મો. ॥

મૃતસ્થાનગેર્પૂર્વજાપત્યતાર્પીકુશાગ્રામતિમાસ્કરેમંત્રવિદ્યા ॥

રતિર્વચ્ચનેસંચકાંપિપ્રમાદીમૃતિઃક્રોઢરોગાદિજાભાવનીયા ॥ ૫ ॥

અર્થ—પાંચમા સ્થાનમાં ભાસ્કર એટલે સુર્ય જોને પડ્યો હોય તો તે દ્રવ્ય સંચય કરશે. તેના અંતઃકરણમાં સંતતિને માટે સંતાપ રહેશે. તેની બુદ્ધિ તીવ્ર થશે, તે લગ્નવામાં મુસદ્દી અને કુશળ હશે. તે કોઈથી જવા જરા નહીં. છવટે તેને હિંમત રોગ બધને તેણે મૃત્યુ થશે. ૫

॥ સૂર્ય ૬ ઠો. ॥

રિપુષ્વંમકૃદ્ધાસ્કરોવસ્યપથેતનોતિવ્યયંરાજતોમિત્રતોવા ॥

કુલેમાતુરાપચ્ચતુષ્પાદતોવાપ્રયાણોનિપાદૈર્વિષાદંકરોતિ ॥ ૬ ॥

અર્થ—છઠા સ્થાનમાં દીનમણી એટલે સુર્ય જોને પડ્યો હોય તો તેને શત્રુ રહે નહીં. તે પોતાના મિત્રને સાફ કિંમત રાખતી સોખતથી પોતાના પૈસાનું ખર્ચ કરી નાંખશે. પોતાના મોશાળ પક્ષ (માંમાં) વિગરેને તથા તેના દોર ઢાંખરને ખીડા કરે. (મહ ખીડા કરે) તેને પ્રવાસ કરતાં સીધા કોળી વિગરે સોડોથી હર્ષા થશે. ૬

સૂર્ય ૭ મો.

મુનાથોયદામુનજાતોનરસ્યપ્રિયાતામ્પિંડપીઠાચર્ચિત્વા ॥

મવેતુલ્લભિઃક્રયંવિક્રયેપિપ્રાતિસ્પશ્યાનેતિનિદ્રાંકદાચિત્ ॥ ૭ ॥

અર્થ—જેને સાતમા સ્થાનમાં સૂર્ય હોય તેની સ્ત્રીને પીડા થશે; અર્ધાત વ્યાધીસ્થ રહેશે, સ્ત્રી સારીર તત્પર રહેશે દુઃખી થશે, તેથી કરીને તે મનુષ્ય ચિંતાતુ રહેશે, અનેક યત્ન કરીને વ્યાપાર માર્ગથી દ્રવ્ય લાવશે તેને કષ્ટ અને અદેખાઇના સ્વભાવ વગર નિદ્રા પણ આવશે નહીં. ૭

॥ સૂર્ય ૮ મો. ॥

ક્રિયાલંપટંસ્વપ્તમેકષ્ટમાર્જવિદેશીયદારાનયજેદ્વાપ્યવસ્તુ ॥

વમુસીળતાદસ્યુતોવાવિલંબાદ્વિપદુલ્લજામાનુરુપ્રાંધિષત્તે ॥ ૮ ॥

અર્થ—૬મ્રસ્થાન એટલે આઠમા સ્થાનમાં સૂર્ય પડ્યો હશે તો તેને મુળદ્વારે એટલે ગુપ્તદ્વારે વ્યાધી થશે. તેને ચાર લોકોના ક્રિપદ્વે કરીને તેની લક્ષ્મીની હાની થશે. તે પુરુષ કોઇ પરદેશથી આવેલી સ્ત્રીથી પ્રીતિ કરશે. તે માણસ અસેવ્ય વસ્તુનું સેવન કરશે; ને કષ્ટ સહન કરશે. ૮

॥ સૂર્ય ૯ મો. ॥

દિવાનાયકેદુષ્ટતાકોળયાતેનચાપ્રોતિર્ચિતાવિરામોઽસ્યચેતઃ ॥

તપશ્ચર્યયાઽનિચ્છયાપિપ્રયાતિક્રિયાતુંગતાંતપ્યતેસોદરેણ ॥ ૯ ॥

અર્થ—સામ્યસ્થાન એટલે નવમા સ્થાનમાં સૂર્ય પડ્યો હોય તો તેને નિરંતર ચિંતા રહે. તે પોતાના જાત તથા નિકટ સંબંધના સમાસહોદરેથી સંતાપ પામશે. તેના સ્વભાવ દુષ્ટ તથા લોભી થશે. તેથી કરી ચિંતાને પ્રાપ્ત થશે. તે સદકર્મોચરણથી તથા તપ થકી કીર્તિ લાભ મેળવશે. ૯

॥ સૂર્ય ૧૦ મો. ॥

મયાતોંશુભાન્યસ્યમેષૂરણેડસ્વધ્રમઃસિદ્ધિદારાજતુલ્યોનરસ્ય ॥

जनन्यास्तथायातनामातनोल्लिखःसंक्रमेद्रलभैर्विप्रयोगः ॥ १० ॥

અર્થ—કર્મસ્થાન એટલે ક્ષમા સ્થાનમાં જેને સૂર્ય પડ્યો હોય તેની માનુશીને પીડા રહે. તેને ઉદ્યોગનું કાળ કોઈ વૃષ્ટિ જેવું મળે. તે દેખાદેખી નામ કરશે (ગતાનું ગત કર્મ,) અને પાતાના મિત્રોથી ધૃષ્ટ્યા કરશે. તે રાજ્યસ્થાનમાં નિરંતર સુખી રહેશે. ૧૦

॥ સૂર્ય ૧૧ મો. ॥

स्त्रौसंलभेत्स्वंचलाभोपयातेनृपद्वारतોराजमुद्राधिकारात् ॥

प्रतापानलेशत्रयःसंपतंतिश्रियोनेकधादुःखमंगोद्भवानाम् ॥ ११ ॥

અર્થ—૩૬ નામ અગીયારમા સ્થાનમાં સૂર્ય હોય તો તે સારાં કૃત્ય કરશે. તે રાજદ્વારમાં રહી દ્રવ્ય મેળવતાં પાતાના શત્રુનો પરાજય કરશે. તેના પૂર્ણ પ્રતાપીક ગુણવડે કરીને તથા પાતાના બાહુબળે કરીને તેના શત્રુ અંતઃકરણમાં બળ્યા કરશે. તે કોઈ પ્રકારથી દ્રવ્ય મેળવશે. તેની અનેક પ્રકારની વ્યાપી હર થશે. ૧૧

॥ સૂર્ય ૧૨ મો. ॥

रविर्दादशेनेत्रदोषं करोति विपक्षाहवे जायतेऽमौज्यश्रीः ॥

स्थितिलब्धयालीयते देहदुःखं पितृव्यापदोहानिरञ्जमर्दने ॥ १२ ॥

અર્થ—રવિ એટલે આરમા સ્થાનમાં સૂર્ય પડ્યો હોય તો તેને નેત્રસ્થાનમાં વિકાર થાય; તેને પવાસમાં હાનિ થાય, તેના શરીરમાં પિત્તરોગની વૃદ્ધિ થાય, તે પાતાના ભોગપણાથી કુ-કામાં પડી સ્થિતિ બગાડશે. મુદ્ધ કરતાં કે વિવાદ કરતાં તે હારે

પામશે. પાતાના કાકાથી તેને કહેશ થાય, અને તેથી તેને વિ-
તા થશે. ૧૨

॥ ચંદ્ર ૧ લો ॥

વિષુર્ગો ૨ કુલીરા ૪ જ ૧ મઃ સન્નપુસ્થોધનાધ્યક્ષલાવણ્યમાનં
દપૂર્ણ ॥ વિષત્તેભયસંણિદ્દેહદરિદ્રંજઠંધ્રોત્રહીનંનરંશેષલમે ॥ ૧ ॥

અર્થ—લગ્નસ્થાનમાં ઇંદુ (ચંદ્રમા) હોય તો, તે ધનાઢ્ય થાય,
કાંતિવાન થાય, અને તે આનંદી થશે. જો કે તે ચંદ્રમાં મેશ,
કર્ક, અમર વૃષભનો હોય તો તે પુરુષ પુરુષ લાગ્યશાળી હોય
તેમ ન છતાં તે ચંદ્રમાં બીજી રાશીનો અથવા લગ્નસ્થાનમાં હોય
તો તે પુરુષ દરીદ્ર થશે તથા બેહેરો મૂખ થશે. તે કક્કને
પામશે અને નક્કી સંતાપમાં વ્યાપ્ત થશે. ૧

॥ ચંદ્ર ૨ જો ॥

દિમાંસૌવસુસ્થામગેધાન્યલાભઃ શરીરિતિસૌસ્થ્યંવિલાસોગનાનામ્ ॥
કુટુંબેરતિર્જાયતેસ્પતુચ્ચાત્રસંદર્શનેવાતિદેવાંગમાપિ ॥ ૨ ॥

અર્થ—બીજા સ્થાનમાં જો ચંદ્રમા હોય હો, તે દ્રવ્યની
વૃદ્ધિ કરે. તે પુરુષ મનોહર કાંતિવાન સ્ત્રીઓથી લોભવિલા-
સ કરશે, અને તેના ઉપર કુટુંબના માણસો તથા સ્ત્રી પ્રીતિ કર-
શે તેને કેવળ બોધને સ્ત્રીઓ પ્રાહિત થશે. તે પુરુષ ચેષ્ટેથી આ-
ને શરોરથી મુખી રહેશે, સાચા માણસોની સાજાતથી આનંદમાં
રહેશે. ૨

॥ ચંદ્ર ૩ જો ॥

વિષોષિક્રમેવિક્રમેૈતિવિચંતવસ્વીયવેદ્યામિતીરાંમિવોપિ ॥

કિમ્વિતયેરસાદ્ગંતસ્વર્ગમવાપોઽવસોર્ધનિ ॥ ૩ ॥

અર્થ—જોને બીજા સ્થાનમાં ચંદ્રમા હોય તો તે પુરુષ સ્ત્રી-

ઝીંઝી પિલાસ પામશે. અને તે પેતાના કુટુંબથી મુખી થશે તેને પુત્રી તપસ્વી થશે, નિશ્ચય કરી કહું છું કે તે પેતાના પરાક્રમ વડે કરી લક્ષ્મી મેળવશે, તે દ્રવ્યદાન કરશે જેથી તેના કીર્તિથી ધન્ય કરૂં છું. ૩

॥ ચંદ્ર ૪ થો ॥

યદાવંધુગોવાંધવૈરત્રિજન્માનૃપદ્વારમર્વાધિકારીસદૈવ ॥

વદસ્યાદિમેતાદશનૈવસ્યોચ્યંસતસ્ત્રીગણાનોષમાયાતિતમ્યક ॥ ૪ ॥

અર્થ—જેકે આશાસ્થાનમાં નિશીનાથ હોતાં ચંદ્રમા હોય તે તેની માતૃશ્રી પ્રેમ મુક્ત હોય, તે પેતાના મિત્રતા વિશિષ્ટ કરીને રાજ્યમાં અધિકાર મેળવશે તેને પેતાના આશુપતિ પૂર્વ ભાગમાં આ પ્રભાવે સ્થિતિ નહીં મળે. તેને પેતાના પુત્ર સ્ત્રી-આ વિગેરેથી આનંદ પ્રાપ્ત થશે. ૪

॥ ચંદ્ર ૫ સો. ॥

યદાપંચમૌયસ્યનક્ષત્રજાયોદાદાતીદસંતાનમંતોષમેવ ॥

મતિનિર્મલારજભાપેત્રમિહુસીદેનનાવાણ્યોન્માવસાયન ॥ ૫ ॥

અર્થ—જેકે કહેતા ચંદ્રમા પૂર્વે કહેતાં પાંચમ વસે તે તે માણસની મુક્તિ નિર્મળ હોય. અને તે પેતાની અંતતિના મુખવડે કરીને પુરૂષ પ્રભાવ પ્રાપ્ત, તેના વ્યાપારની અથવા ઉદ્યોગની વૃદ્ધિ મળે. જો તે ચંદ્રમા બીજા સ્થળને હશે તે તે કદાપિ કાળે વસાઈને પામવર નથી. ૫

॥ ચંદ્ર ૬ ઠો. ॥

રિપૌરાજનેવિગ્રહેનાપિરાજાજિતાસ્તોપિમૃયોતેવિધૌમંભવંતિ ॥

નદાગ્રેર્યોતિઃપ્રમામુષ્મસોપિપ્રતાપોજ્યલોમાતૃશીલોનતદ્વ ॥ ૬ ॥

અર્થ—શત્રુ સ્થળે કહેતાં છઠા સ્થાનમાં, ચંદ્રમા હોય તે,

સાત કદાપિ દેશ રાખે; તોપણ સારું હોય જોર ચાલતાનું નથી.
મોઢેથી મિષ્ટ નિષ્ટ જાપણ કરશે, તે પુરુષ, પોતાના પગક્રમવડે
કદી રાજા જેવા રૂખાશે, તેનો સ્વભાવ પોતાની માતૃશ્રી જેવો
ન હોવો જોઈએ. ૬

॥ ચંદ્ર ૭ મો. ॥

દદેહાસંસમ્પમેશીતાદિમર્ધનિત્વંભવેદ્ધવાણિજ્યતોપિ ॥
રતિસ્ત્રીજનેમિષ્ટમગલુચ્ચેતાઃક્રુશઃકુળ્ળપક્ષેરિપક્ષાભિભૂતઃ ॥ ૭ ॥

અર્થ—મિત્ર એટલે સાતમા સ્થાનમાં ચંદ્રમા હોય તો તે
પુરુષને કાંતિવાન સ્ત્રી મળે તે વ્યવસાયથી અથવા વહીવટપણથી
વ્યાજવસુલા લેવામાં ધણી મેળવશે, તે પુરુષ પરસ્ત્રીઓ ઉપર
ખડુ બ્યાર કરશે અને તેની પ્રતી હુબ્બ હુબ, જે ચંદ્રમા કરના-
પક્ષનો હશે તો તે પુરુષ શત્રુથી માર્યો જશે. ૭

॥ ચંદ્ર ૮ મો. ॥

સમાચિયતેમૈપક્ષીતસ્યમેહેપચેત્કાંટિચિત્કાયતગોવકાનિ ॥
મહાભાષયોમ્હીતયોવારિભૂતાઃશશીકેશકૃત્સકટાન્નપૃમસ્યઃ ॥ ૮ ॥

અર્થ—કેને આઠમા સ્થાનમાં ચંદ્રમા બપોરે હોય ત્યારે તે
વ્યાધીરુચ અર્થે તેનું શરીર નિલગ્ન રહે, તેથી સૂતાપ અતિશય
કરે, તેના મુકામ ઉપર વૈવ હોકાની બેઠક હોય, આપણ વસ્ત્રો
કરે. અને તે સાબુસુને મારે પથ્થમાં તાંદુળ ખાવા અગશે તે
પુરુષને પાણીથી ક્ષય હોય, અને દુઃખિતા શરીરમાં હોય. ૮

॥ ચંદ્ર ૯ મો. ॥

તપોભાવગસ્તારકેશોજનસ્યમજાશ્ચિદ્રિજાવંદિનસ્તંભુર્ગનિ ॥
મવત્યવભાગ્યાપિહોયૌવનાદેઃકરારિમુલ્લંચંદ્રવાસ્માદત્ય ॥ ૯ ॥

અર્થ—નવમા સ્થાનમાં ચંદ્રમા પડેલો હોય તે વ્યવસાયનો

થશે તેને સુમનના પ્રજા અને અરેખશ શુભીજનો તથા સારા
કરી લોકો વંદશે તેની બુવાની પૂર્વે આગેદય થશે તેના શરી-
રની આરોગ્યતા રહેશે તે સાહસ કૃત્ય અંદમાના બેબુ કરશે. ૬

॥ ચંદ્ર ૧૦ મો ॥

સુલ્લંઘાધવેભ્યઃ સ્વગેધર્મકર્માસમુદ્રગિજેશનરેશાદિતોપિ ॥

નવીનાંગનાદૈભવેમુપિયત્વંપુરોજાતકેસૌસ્થયમ્લપંકરોતિ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ—દશમા સ્થાનમાં અંદમા હોય, તે પોતાના બાંડથી
શુભી થશે રાજસ્થાનમાં તે સત્તાધીશ થશે. તે પુત્ર ૫ ધર્મ, ફે-
લાવશે. તેનું તન સ્ત્રીના વિલાસવડે કરીને સંપૂર્ણ પ્રીતિ વધશે.
પોતાની માતૃશ્રીનું સુખ મળશે તેની બુદ્ધિ નિર્મળ રહેશે. પ-
રમેશ્વરની ભક્તિ કરશે. ૧૦

॥ ચંદ્ર ૧૧ મો ॥

લભેદ્ભૂમિપાર્શ્વદુનાલાભગેનપ્રતિષ્ઠાધિકારાંવરાણિક્રમેણ ॥

શ્રિયોયઃસ્ત્રિયાંતઃપુરેવિશ્રમંતિક્રિયાયૈકૃતીકન્યકાવસ્તુલાભઃ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ—અગીયારમા સ્થાનમાં અંદ્ર હોય તો, તે માણસ
સુવેના અંતઃકરણમાં ભાવયુક્ત રહેશે, રાજધી તેને પૂર્ણ અ-
ધિકાર મળશે. સારી કીર્તિ ફેલાવશે તેની લક્ષ્મી પર સ્ત્રીઓથી
ભોગ વિલાસ માર્ગે જશે. અર્થાત્ સ્ત્રીઓ તેના પૈસા હવણ કર-
શે પોતે જે કાંઈ કૃત કરશે તેનું ફળ હિસ્ટ થશે તે માણસને
કન્યા એટલે પુત્રી વધારે થશે. ૧૧

॥ ચંદ્ર ૧૨ મો ॥

શર્મીદ્વાદશોશુનેત્રાદિચિન્તાવિચિત્યઃસદાસમ્યયોંગલેન ॥

પિતૃવ્યાદિમાત્રાદિતોતવિવાહોતત્પ્રાપ્તોતિકામંપ્રિયારૂપમિયત્વયુ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ—બારમા સ્થાનમાં અંદ્ર હોય તો, સારૂ પીણ કરે મે-

अमृतानाम् व्याधी थाय, ते शुशीधी साहं अर्थ करी, पातानी
मातुमीधी अतःकरुमां विंता होय, पातानी सी उपर तेनी
मीति अक्षय रहे. अतःकरुमां अतुमपणुं रहे पाताना काकाधी
तथा मातुमीना पक्ष तरुधी ते संतापने पामे. ११

॥ मंगळ १ लो. ॥

विलम्बेकु जेदं जलमिमीतिस्तपेन्मानसकेशरीकिं द्वितीयः ॥

कलत्रादिवान्तःशिरोनेत्रपीडाविषाकेफलानांसदैवोपसर्गः ॥ १ ॥

अर्थ—पेढेला स्थानमां मूनीयुत डेढेतां मंगल होय तो
होअड तथा हाष्टवडे करीने कष्ट पामे. अने ते अनेक प्रकारधी
डेवण सिंलुनी पीडे संताप करीने कष्ट पामरी सी भररी तेना
अमृतकमां तथा नेत्रस्थानमां व्याधी थरी तेखे उपयोग क्यो होय
तोपणु तेना दुखनी उपसर्गता थरी. १.

॥ मंगळ २ जो. ॥

भवेत्तस्य किं विषयमाने कुटुंबे धने गारको यस्य लब्धे धने किम् ॥

यथात्रायते मर्कटकं ठहारं पुनः सन्मुखः को भवेद्वादममः ॥ २ ॥

अर्थ—भीम स्थानमां महीयुत डेढेतां मंगल होय तो ते
आपडा पामे, तिने सी छतां पणु उपयोग हो. कह्यो? कहापि
तेने पैसो भजे सापणु हो उपयोग? केम मर्कट गलहार हेकी
हेवाने सक परतो नथी. तेम द्रव्य अर्थ करवाने ते भावस विचार
नहीं करे, तेना घनहीन भावसनी पासे होउ वात करवा पणु
होयो नहीं रहे. २

॥ मंगळ ३ जो. ॥

कुतो वा हुषीर्वकुतो वा हुलसी सुती योनचेन्यमसो मममाया ॥

सहोत्थव्यथा मयते केन तर्पितव्यमर्थमाचो गदासंकयं स्नाय ॥ ३ ॥

અર્થ—ત્રીજા સ્થાનમાં જો ભુમીસુત કેહેતાં મંગળ ન હોયતો તે શોભાને પ્રાપ્ત ક્યાંથી થાય ? અને તેના શરીરમાં પણ શાબ્દ હોય, તેને પૃથ્વી ધામ વિગરે ક્યાંથી મળે, સારા ગુણ અને પરાક્રમ ક્યાંથી મળે, તે ભાંડથી સુખ સાતું લોગવે જેને ત્રીજા સ્થાનમાં મંગળ છે તેા સર્વ વાતે માંગલ્યકારક છે. ૩

॥ મંગલ ૪ થો. ॥

યદામુસુતઃસંભવેનુર્યમારેદાકિંબ્રહ્માઃસાનુકૃત્યાજનાનામ ॥

સુદૃઢર્ગસૌર્યેનનકિચિન્નિચિત્યંકૃપાવસ્ત્રભૂમીર્લભેત્મમિપાલાત્ ॥ ૪ ॥

અર્થ—તુર્ય કેહેતાં ચોથા સ્થાનમાં જો મંગળ હોય અને ત્રીજા મંદા અનુકૂળ હોય તો તે શું કરી શકશે, જોકે તેને પોતાના મિત્રનું સુખ નથી તોપણ કીર્તિ મળવશે રાજ્યદ્વારથી મંદિરના નીતધા વસ્ત્ર મળવશે તે આગાંઠમાં રહેશે. તેને ભૂમી, ધર, ઇન્દ્રાદિ પ્રાપ્ત થશે, સાંતાપથી સપુત્રને દુર કરશે. ૪

॥ મંગલ ૫ મો. ॥

કુજેપંચમેજાકરોમિર્વેલીયાનનજાનંનુજાતંનિહંત્યેકૅવ ॥

તદાનીમનરૂપાપતિઃકિંત્વપોપિસ્વયંદુઃખવત્તપ્યતેતઃસદૈવ ॥ ૫ ॥

અર્થ—શુદ્ધિ સ્થાન એરહે પાંચમા સ્થાનમાં મંગળ હોયતો તે માણસના ઉદરમાં જડરાગિ પ્રદિપ્ત વધારે હોય. તેને ભાંડ હોય નહીં, ને હોયતા છૂંદે નહીં, તેના મનમાં આંતકનો ભય રહેશે નહીં. ચિંતા બહુ રહે. તે એવી કે તપેજામાં તપેજી એરહે ઉદ્ધેજા દુઃખનો ઉદારો વારેવારે આવે તે પ્રમાણ ચિંતા રહે. ૫

॥ મંગલ ૬ ઠો. ॥

ગાંનઘૃતેષ્ઠેઽયોગાકેર્યંતદૈવિતાઃસંગરેશાત્કપંતઃ ॥

મનીયાસુલીનાતુર્યેવાનતદ્વદિતીયત્રિચંત્રભેદાથપરિ ॥ ૬ ॥

અર્થ—છઠા સ્થાનમાં મંગળ હોય તો, તેના શત્રુ સામે ઠરી શકે નહીં, યુદ્ધે તેની કીર્તિ વધે યુક્તિથી દ્રવ્ય મેળવે અને વાપરી નાંખે તે માણસ વિચારવાન અને સુખ દેનાર થશે સુખી થશે, તેના મામા તથા તેના બાઈ તેના જેવા થવાના નથી. ૬

॥ મંગલ ૭ મો. ॥

અનિધારભૂતેનપાણિગ્રહેણપ્રયાણેનવાણિજ્યતોનોનિવૃત્તિઃ ॥

મુહુર્થગદઃસ્પર્ધિનાંમેદિનિઃજઃપ્રહારાદનૈઃસપ્તમેદંપતિગ્નઃ ॥ ૭ ॥

અર્થ—સાતમા સ્થાનમાં જેને મંગળ પડ્યો હોય તો તે પુરુષનું લક્ષણ વધારે શુ કહ્યું પણ તે માણસ વારાંગનાની સોળતથી રત થતાં પણ તુષ્ટિ પામનાર નથી, તે માણસને વ્યાપાર અર્થે પ્રવાસ કરનાં પીડા થશે. અને તે પુરુષ શત્રુના ભારથી તથા લાતપ્રહારથી દુખી થઈને જે જણ મરશે. (સો પુરુષ.) ૭

॥ મંગલ ૮ મો. ॥

શુભાઃસસ્યર્કિંચેત્રરાઃકર્ગુરન્યેત્રિધાનેપિચેદષ્ટમેભૂમિમૂનુઃ ॥

સસ્ત્રાર્કિંનશત્રુયતેસત્કૃતોપિપ્રયત્નેકૃતેભૂયતેચોપસર્ગૈઃ ॥ ૮ ॥

અર્થ—આઠમા સ્થાનમાં મંગળ હોય તો, તેના શરીરે પીડા ધાય બીજા એક ગૃહા હોય તો પણ તે શુભેર કરી શકે, કેમકે આઠમે મંગળ પડ્યો છે તેથી કષ્ટને પાત્ર થાય. તેના મિત્રો ઉપરની પ્રીતિ બતાવ્યાને બોલી બુદ્ધિને અનુસરી તેના શત્રુ થશે તે માણસે અનેક યત્ન કર્યું પણ તે ફળ નહીં મળતાં ઉપસર્ગતા થશે. ૮

॥ મંગલ ૯ મો ॥

મહોગ્રામતિર્ભગ્નિવિતંમહોગ્રંતપોભાવગોમંગલસ્તંકરોતિ ॥

મવેઆદિમઃક્યાલકઃસોદરોવાકુતોવિક્રમસ્તુચ્છલામોવિપાકે ॥૧॥

અર્થ—નવમાં સ્થાનમાં મંગળ હોય તો આશ્વિનાદય માય, બુધિ પદારે; કીર્તિ ફેલાવે તેને જ્યેષ્ઠાત હોય નહીં, હોય તો રહે નહીં. તે માણસ અદ્ય પરાક્રમી છતાં ઉદયોગી થશે તેને મહેનત કરતાં દ્રવ્યની પ્રાપ્તિ થાડી થશે. ૯

॥ મંગલ ૧૦ મો ॥

કુલેતસ્યકિંમંગલંમંગલોનોજનૈર્મૂયતેમધ્યભાવેયદિસ્યાત ॥

સ્વતઃસિદ્ધિવાવતંશીયતેસૌવરાકાંપિકંઠીરવઃકિંદ્વિતીયઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ—દશમાં સ્થાનમાં મંગળ હોય તો, સાઈ કામ કરશે પોતાના કુળમાં દિપક સમાન થશે; વિવેકથી આકર્ષે, તે પોતાના પરાક્રમે કરી કીર્તિ મેળવશે તે જ્ઞાની જનોના સમુદ્ધમાં સિદ્ધિ જેવો દેખાશે. ૧૦

॥ મંગલ ૧૧ મો ॥

કુજઃપીઢયેલાભગોઽપત્યશત્રુન્નભવેત્સન્મુખોદુર્મુખોપિપ્રતાપાત ॥

ધનંવર્ધતેગોધનૈર્વાહનૈર્વાસકૃચ્છુનતાર્યેચપૈશુન્યમાત્રાત ॥ ૧૧ ॥

અર્થ—અગ્રીયારમાં સ્થાનમાં મંગળ હોય તો તે દુર્મુખ હશે, તે પણ પોતાના તેજ પ્રતાપવડે કરી, સ્વદેશમાં શોભાને પ્રાપ્ત થશે. તેના શત્રુ તેના હાકરને દુઃખ દશે શત્રુવડે કરી તેની લક્ષ્મીની હાનિ થશે; તેનું દ્રવ્ય પાછુંનવડે કરી તથા બાજે કરીને વધે. ૧૧

॥ મંગલ ૧૨ મો ॥

સતાસોપિતત્સંસતોલોહધાતૈઃકુજોદ્વાદશોર્થસ્યનાશંકરોતિ ॥

મૃષાકિંવદંતિમયંદસ્યુતોવાકલિપારધીરેતુદુઃસંવિચિંત્યમ્ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ—આરમા સ્થાનને વિષે મંગળ હોય તો, લોખંડે કરી ને શરીર ઉપર ધા થશે; તેને માથે મિથ્યા ટોપ આવશે, તે દ્રવ્ય નહીં ખસ્યતાં સંભાળશે શત્રુથી ભયગ્રસ્ત રહેશે લોકોથી કંકાસ થશે, તે માણસ પારથી બુદ્ધિને અનુસરીને સંતાપમાં રહેશે. ૧૨

॥ બુધ ૧ લો ॥

શુધોર્મતિગોમાર્જયેદન્યરિષ્ટંવરિષ્ઠાધિયોર્વૈસ્વરીવૃત્તિભાજઃ ॥

જનાદિવ્યચામીકરીભૂતદેહાશ્ચિકિત્સાવિદોદુશ્ચિકિત્સાભવન્તિ ॥૧॥

અર્થ—લગ્નસ્થાનમાં બુધ હોયતો બુદ્ધિ વધારે, કીર્તિનો ફેલાવો કરે, તે માણસ સભામાં વિવાદ કરવાને કુશળ હશે; તેને અમૃત્યુ થશે નહીં તે સર્વ કામને વિષે ચિકિત્સક થશે, જ્ઞાની જનોના અંતઃકર્મણમાં તે પ્રિય હશે; તેની દાન્ટી કનકતુલ્ય હશે તે જોધને લોકો તેના ઉપર પ્રીતિ કરશે. ૧

॥ બુધ ૨ જો ॥

ધનેબુદ્ધિમાનુબોધનેવાહુતેજાઃસખાસંગતોભાસતૈવ્યાસૅવ ॥

પૃથુદારતાકલ્પવૃક્ષસ્યતદ્વદ્બુધૈર્મળ્યતેભોગતઃપદ્મપદ્મ ॥ ૨ ॥

અર્થ—બીજા સ્થાનમાં બુધ હોયતો તે પરક્રમી થશે, કુળાકૌશલ્યને માટે બોધ કરનારો થશે; તે માણસ પંડિતની સભામાં ખેડો છતાં વ્યાસના જેવા શોભશે તે તત્વાર્થને સોધન કરનારો થશે, હાતુલ્પતા કલ્પવૃક્ષ સમાન હશે; બુદ્ધિવાન થશે; અને કાંતા કેહેતાં સ્ત્રીથી વિલાસી થશે, કેવળ તે માણસ ભ્રમ-શની પેઠે પોતાની સ્ત્રીથી પ્રીતિમાં લપરાશે. ૨

॥ બુધ ૩ જો ॥

વશિકૃમિગ્રતાપણ્યદ્વૃત્તશીલોવશિત્વંધિયાદુર્વશાનામુપૈતિ ॥

વિનીતોતિભોગંભજેત્સન્યસેદ્વાવૃત્તીયોઽનુજૈરાશ્રીતોન્નેલતાચવ ॥૩॥

अर्थ—चीज स्थानभां जुध होय तो, तेनी नम्र पाणीची बोकोधी मित्राचारी करशे; व्यापारे रस्ते रली दुकान करशे पोताना व्याप्याधी प्रीति करशे, तेना शाखपळाना गुळे करी दुर्जनो तेनुं कळुं मानशे, ते बोकोही हशे; तोपळु वपते सन्यास लेशे. ३

॥ बुध ४ थो ॥

चतुर्थेचरंश्चंद्रजन्ममित्रोविशेषाधिकृतद्रूमिनाथांगणस्य ॥

भवंल्लेखकालिरुयतेवातदुक्तंतदाशार्परैःपेतुंकनोधनंच ॥ ४ ॥

अर्थ—बोथा स्थानभां जुध होय तो तेने सारा मित्र भणशे, ते राज्यास्थानभां सत्ताधीश थशे; किंवा राज्याधिकारी थशे, तेना योगेकरीने नृपतिने आपत्तिभां लायशे. किंवा ते लेणक थशे, तथा पीळने ताभाभां राणी लप्तायनारो थशे; ते पोताना आपना पसानी पर्या राखशे नहो. ४

॥ बुध ५ यो ॥

वयस्यादिमेपुत्रगर्भेनतिष्ठेद्रवत्तस्यपेधार्थसंपादयित्री ॥

बुधैर्भण्यतेपंचमेरौहिणेयेकियद्विद्यतेकैतवस्याभिचारम् ॥ ५ ॥

अर्थ—पांयभा स्थानभां जुध पड्यो होय तो, ते भायुसना पूव वयभां पुत्रगळें वेळेशे नहो; तेनी जुद्धि धळुं करीने द्रव्य संचय करवा उपर तत्पर वेळेशे, तेना आतःउदळुना विचार कणी शकाशे नहो. ५

॥ बुध ६ ठो ॥

विरोधोजनानानिरोधोरिपूणाप्रबोधोयतीनांचरोधोऽनिलानां ॥

बुधेसद्वयेव्यावहारोनिधीनांचलादर्थकृतसभवेच्छत्रभावे ॥ ६ ॥

अर्थ—जेने छः स्थानभां जुध पड्यो होय तो, ते मन-

થી વિરોધી થશે; શત્રુથી નિરોધતાએ વર્તશે; તે યતિ ભોડાને પ્રત્યેક કરનારો થશે, તેને વાતુક પીડા થશે, તે દ્રવ્યરૂપી સમુદ્રમાંથી અપાર ખર્ચ કરશે; વ્યવહાર રસ્તે ચાલશે, તેની પાસે દ્રવ્ય બજારમાં આવે, આનંદમાં તે રહેશે. ૬

॥ બુધ ૭ મો. ॥

સુતઃશીતગોઃસપ્તમેસંયુવસ્યાવિષ્ણત્તેતથાતુચ્છવીર્યચંભોગો ॥

અનસંગતોદેમવદેદશોભાનશક્નોતિતત્સંપદોવાનુકર્તુમ્ ॥ ૭ ॥

અર્થ—જેને સાતમા સ્થાન વિષે બુધ હોય તે, તે સુંદર નેત્ર વાળા સ્ત્રીથી રત પામશે; તે વખતે અદ્ય વીર્ય હશે. તે ભોગી હશે ને તે બુધ અસ્તગતીયે પોહોંચેલો નહીં હોય, તે તેના કાંતી કંચન પ્રમાણે સુશોભિત હશે. ૭

॥ બુધ ૮ મો. ॥

સતંત્રીવિનોરંધ્રગેરાગપુંત્રેભવંતીદેશાતરેવિશ્રુતાચ્ચ ॥

નિધાનંનૃપાદિક્રયાદ્વાલભંતેયુવત્યુદ્ભવંકીદનંપ્રીતિમંતઃ ॥ ૮ ॥

અર્થ—રંધ્ર એટલે આઠમા સ્થાનમાં બુધ હોય તે, તેના આવરદા સો વર્ષ સુચી હશે; તેની કીર્તિ દેશેદેશ વધશે, વ્યાપાર રસ્તે રહીને લક્ષ્મી લાવશે. કિંવા રાજા પાસે રહીને લક્ષ્મી મેળવશે, તે સ્ત્રીઓની સાથે પ્રીતિયુક્ત રત થશે; તથા કેળવણી સારી પામશે. ૮

॥ બુધ ૯ મો. ॥

બુધેધર્મગેધર્મશીલેતિધીમાન્ભવેદીક્ષિતઃસ્વર્ધુનસ્ત્રાતકોવા ॥

કુલોદ્યોતકદ્ધાનુવદ્ભુમિપાલાત્મતાપાગ્રિકોવાધકોદુર્મુસ્તાનાં ॥૯॥

અર્થ—નવમા સ્થાનમાં બુધ હોય તે, તે માણસ ધર્મ-

શીલ અને બુદ્ધિવાન થશે; ગંગાનદી જેવાં પવિત્ર સ્થાન ઉપર
સ્નાન કરનારો થશે, તથા યજ્ઞકર્મમાં તત્પર રહીને દાન કરના-
રો થશે. પોતાના કુળને વિષે સૂર્યસમાન તેજસ્વી થશે, તથા
તે પ્રતાપી થશે. ૯

॥ બુધ ૧૦ મો. ॥

મિતઃ સંવદેઓમિતં સંલમેત પ્રસાદાદિવૈકારિસૌરાજવૃત્તિઃ ॥

બુધેર્કર્મમેષૂજનીયો નિશંષાત્પિતૃઃ સંપદો નીતિદંડાધિકારાત્ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ—દશમા સ્થાનમાં બુધ હોય તો તે માણસ મિતભાષણ
કરશે; અને તે નૃપતિની પેઠે કિન્નાદમાં રહેશે, દ્રવ્ય ધણું અર્થ
કરશે. તે મોટા રાજ્યસ્થાનમાં રાજ્યથી તથા અધિકારથી સારા
પ્રતાપી માણસોથી સન્માન મેળવશે, તે પોતાના અગ્રીકારથી
પોતાના બાપની લક્ષ્મી હસ્તક કરશે. ૧૦

॥ બુધ ૧૧ મો. ॥

વિનાભાગભાવે સ્થિતં મેઘજાતં નભો નભાવળ્યમાનુષ્યમસ્તિ ॥

કુતઃ કન્યકોદ્ગાદાદાનચ દેયકંથમસુરાસ્થક્તવૃણા ભવન્તિ ॥ ૧૧ ॥

અર્થ—અગ્રીવારમા સ્થાનમાં બુધ હોય તો, લાલ સારો
ધાય; અને માથે કરજ નહીં હોય તેથી કરી આનંદમાં રહેશે.
તેને કન્યાની સંતતિ નહીં થાય, તે માણસને પૈસો મળે પણ
બ્રાહ્મણને એક પાઠ પણ નહીં આપે. ૧૧.

॥ બુધ ૧૨ મો. ॥

નચ દ્વાદશેયસ્ય સીતાં શુજન્મ્યાકથંતદ્ગૃહં મુમિદેવામજંતી ॥

રણૈર્વૈરિણોભીતિમાયાંતિકસ્માદ્ધિરણ્યાદિકોશં શઠઃ કોનુભૂયાત્ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ—બારમા સ્થાનમાં બુધ પડ્યો હોય તો, તે યુદ્ધ
વિષે શત્રુના મારથી પરાજય થશે; તેને ઘેર ધણા બ્રાહ્મણો મ-

जीने आशीरवाद देणे, पणी तेना पैसाना मुर्भ सत्ता भाषुसो
पणु छिपयोन करणे. १२

॥ गुरु १ लो. ॥

गुरुत्वंगुणैर्लभगेदेवपूज्येमुवेदीमुखीदिव्यदत्तेत्यधीयते ॥

गतिर्भाविनीपारलौकीविचिंत्यावमुनिव्ययंसंबलेनव्रति ॥ १ ॥

अर्थ—लाभे ओटले लभस्थानभां, छव कडेतां गुरु पड्यो
होय तो; ते भाषुस पोताना गुणवडे करीने मोटाछ पामशे, न
ते मुत्सदी थशे. तेनी कान्ति हीव्य नथा शेळायमान होय, ते
शरीरे सुणी हशे; शक्तीहीन हशे; पोताना पराक्रमवडे करीने
ते परलोकाभां गती करशे, तेना द्रव्यतो जय कष्टे करीने थशे. १

॥ गुरु २ जो. ॥

कवित्वेमतिर्दंडनेतृत्वशक्तिर्मुखेदोषघृकशीद्रभागांतएव ॥

कुटंबेगुरौकष्टतोद्रव्यलब्धिःसदानांधर्तविक्रमेद्यत्रतोपि ॥ २ ॥

अर्थ—जीव स्थानभां धोषण कडेतां गुरु होयतो, कविता
जनावयानी छुद्धि होय; वस्तुत्व शक्ति पडे. ते भाषुस न्याय,
तथा दंड करनार थशे, तेने मृणारविंदभां रोष थशे ते भाषुस
रत थतां अदपवीर्य हशे; तेने पैसा वळुा कमी भणे तेणे धळुं
यव करतां दुःख सधुं तोपणु सक्षमी कडाप पामशे नहो. २

॥ गुरु ३ जो. ॥

मवेद्यस्यदुश्चिन्त्यगोदेवमत्रीलघूनांलघीयानसुसंगंदराणां ॥

कृतप्रोभवन्निव्रसर्बेनमैत्रिललाटोदयेप्यर्थलाभोनवद्व ॥ ३ ॥

अर्थ—जीव स्थानभां देव गुरु कडेतां गुरु होयतो ते पोत-
ना लासधी सुणी थशे; ते कृतप्रो थशे. स्वार्थि भती हशे.
पोताना मित्रधी मित्रता तोडशे तेना लासधीय प्रभावे पैसा

તેને મળશે નહીં, તેના સ્વભાવ નીચ હશે. ૩

॥ ગુરુ ૪ થો. ॥

મૃદદ્વારાતઃશ્રૂયતેવાજેદેવાદિજોષ્ઠારિજોવેદધોષોપિતદ્વત્ ॥

મતિસ્પર્દિનઃકુર્વંતેપશ્ચિર્વચનુર્ગેગુરૌતત્તપનર્ગતંચ ॥ ૪ ॥

અર્થ—યોધા સ્થાનમાં ગુરુ હોયતો, તેના ધરભણી હયશાળા હશે; તેથી શોડાના મુખારા સાંભળશે, તેના મકાનમાં આઠશો વેદધોશ પ્રેમયુક્ત કરશે, તેના શત્રુ દેશ તણને વિવેકયુક્ત રહી સેવા કરશે, તેના અંતઃકર્મમાં સંતાપ રૂપી અમી અન્યથા રહેશે. ૪

॥ ગુરુ ૫ મો. ॥

વિલાસેમતિર્વદિગેદેવપૂજ્યેવિજ્ઞલ્પકઃકલ્પકોલેસ્વકોત્ત્રા ॥

નિદાનેસુતેવિચમાનેપિખતિઃફલોપદ્રવઃપક્કકાલેફલસ્ય ॥ ૫ ॥

અર્થ—પુત્રે કહેતાં પાંચમાં સ્થાનમાં ગુરુ છે તો, તેની બુદ્ધિ વિલાસમાં ગમ્મ હશે; તે કદાના ઊંડી કરનારો થશે, તે પદશાસ્ત્ર લખક થશે વકતુલ્યમાં કંઈ પણ મજા રહેશે નહીં, છેવટે તેને પુત્ર થશે આનંદ મળશે, ઉદયોગનું કળ મળતી વખતે છેવટે તેને વિપદા થશે. ૫

॥ ગુરુ ૬ ઠો. ॥

હમાર્તોજનન્વારુજ સંગતેયુઃપિપૌવાપ્પતૌશચુદંતુસ્વમેતિ ॥

વલાદુદ્ધારઃકોરણેતસ્મજતાર્ણવાદિશર્માનતન્માતુલાનામ્ ॥ ૬ ॥

અર્થ—હમા સ્થાનમાં ગુરુ હોય તો, શત્રુનું બળ દૂર કરે; બધાની શત્રુ થાય તે પાતાના બળવડે કરીને, ઉન્નત રહેશે, અતે તેને કોઈ છૂતનાર મળશે નહીં. પોતે પ્રજા કાળ લગી રોગી રહેશે. તેની માતા બ્યાર્થ રહેશે તેના આમાને બેર લોચક ૬-

त्यदिह पशुने सुभ हसे नहीं. ६

॥ गुरु ७ मो. ॥

मानेस्वस्वबद्धीविभूतिश्चबद्धीरतिवैभवेभामिनीनामबद्धी ॥

गर्हर्गर्वकृत्यत्यजाभिप्रभावेमर्पिडाधिकोखंडकंदर्पणव ॥ ७ ॥

अर्थ—श्री सुपत ओरले सातभा स्थानभां गु३ होय तो, भुक्ति वधारे होय; ते अष्ट विभूतीने पाभसे, तेनी कंति पारस जेनी सुखासीत हसे ते श्री उपर अदप प्रीति करसे, तेनी वृत्ति आनंदभां रेहेशे; ते पाताना रूपथी कांभदेवनी पेडे असीमान करसे तेना शरीरभां सकित वधारे होय. ७

॥ गुरु ८ मो. ॥

चिरंनोवसेत्पैतृकेचैवगेहेचिरस्थायिनोत्तद्वृंहंतस्यदेहम् ॥

चिरंनोभवेत्तस्यनीरोगमंगंभुरुर्मृत्युगोयस्यवैकुण्ठगता ॥ ८ ॥

अर्थ—आठभा स्थानभां गु३ होय तो, ते पाताना आपना घरभां न रहे; पातानां भाभ मुकी पुत्र परीयर श्री छोडीने संन्यासवृत्तिथी रेहेशे, ते लांभा काजमुधी निरोगी रेहेशे नहीं. तेनं मृत्यु थया पछी, आ संसार रुपी समुद्र तरीने वैकुण्ठ वास करसे, अर्थात् मोक्ष पाभसे. ८

॥ गुरु ९ मो. ॥

चतुर्भूमिकंतद्वृंहंतस्यभूमिपतेर्वल्लभोवलाभाभूमिदेवाः ॥

गुरौधर्मगेवाभवाःसुगुर्विनीतामदालस्यतोर्धमवैगुण्यकारी ॥ ९ ॥

अर्थ—धर्म ओरले नवभा स्थानभां गु३ होय तो मोक्ष नृपति सरभा तथा विद्वान् आद्वेषे तेना उपर प्रीति करसे ते भाषस विशाजी धरु, पुरी; आठ प्रत्याङ्कनो लाज पाभसे, पाताना साधथी प्रीति रेहेशे पाताना आणस मरे करीने सं

ધ્યાવદન કર્મ કરી શકશે નહીં, તે ગર્વીષ્ટ હોવાથી પોતે જ્ઞાની
છતાં અપકીર્તિને પાત્ર થશે. ૯

॥ ગુરુ ૧૦ મો. ॥

ધ્વજામંડપેમંદિરંચિત્રશાલંપિતુઃપૂર્વજેભ્યોપિતેજોધિકત્વાત ॥

નતુષ્ટોભવેચ્છર્મણાપુત્રકાનાંપચેત્પત્યહંપ્રસ્થસામુદ્રમન્નમ્ ॥ ૧૦ ॥

અર્થ—કર્મસ્થાન એટલે દશમા ધરમાં ગુરૂ હોય તો, તે
માણસ સંતાન ઉપર દ્વેશ રાખે; તેને વિશાળ ધર જેમાં મેડો
માળ તથા સુશોભીત ચિત્રથી ચિત્રાએલી ભીંતોવાળું ધર મળે
તે કાન્તિવાન તેજસ્વી થશે. પોતાના પૂર્વજોથી અધીક પ્રતાપી
થશે; તેને ઘેર એક શેરધાન્યથી વધારે રંધાશે નહીં. ૧૦

॥ ગુરુ ૧૧ મો. ॥

અકુપ્યંચલાભોગુરૌકિનલભ્યંવદંત્યુધીમંતમપ્યેમુર્નોદ્રાઃ ॥

પિતુર્મારભૃત્સ્વાંગજાસ્યપંચપરાર્થેસ્તદર્થોનચેદ્વૈમવાય ॥ ૧૧ ॥

અર્થ—અગીયારમા સ્થાનમાં ગુરૂ હોય તો, સુવર્ણ એટલે
સોનું તથા સુવર્ણ એટલે સારી કાન્તિવાળી સ્ત્રી તેને મળે; તે
માણસને અષ્ટપ્રધાનની પદ્ધતિ મળે, સારા ધર્મના પાયા ઉપર
તેનું ચિત્ત પ્રવર્તમાન થાય, પોતે પોતાના પિતૃ કૃદ્વંશ વિભેદનું
પોષણ કરે; તેને પાંચ પુત્રો થશે. તેના વૈભવથી કેટલાક મા-
ણસો પોતાના ઉદરનો નિર્વીરાહ કરશે. ૧૧

॥ ગુરુ ૧૨ મો. ॥

યશઃકીદૃશંસદ્વ્યેમાભિમાનેમતિઃકીદૃશીવંચનેચેત્પરેષામ્ ॥

વિધિઃકીદૃશોર્થસ્યનાશોઽહ્યેનત્રયસ્થેભવેયુગ્યેયેયસ્યજીવઃ ॥ ૧૨ ॥

અર્થ—બારમા સ્થાનમાં ગુરૂ હોય તો, તે માણસ અર્થ
સાર કરશે; તે પોતાના કાનુભાજીના ગર્વવડે કરીને કીર્તિ પા-

મશે નહીં, તે લોકોમાં સાંજગડીઓ થશે. લોકો તેના ઉપર
પ્રીતિ કરશે નહીં, આપા કારણથી અનેક પ્રકારે કરી તેની લ-
ક્ષ્મીની હાની થશે. ૧૨

॥ શુક્ર ૧ લો. ॥

સમીચીનમંગસમીચીનસંગઃસમીચીનબહુવંગનાભોગયુક્તઃ ॥

સમીચીનકર્માસમીચીનશર્માસમીચીનશુક્રોયદાલગ્રવર્તી ॥ ૧. ॥

અર્થ—પેહેના સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો, તે માણસ વીર્ય-
વાન હોય; તેને સારી સોખત મળે, કાન્તીવાન સ્ત્રીઓના ડા-
ળામાં સંપૂર્ણ રીતે વિલાસ કરશે. તે ખર્ચ સારું કરશે ધર્મ
કર્યા ઉપર ખર્ચ હશે; તેને સ્ત્રી કાન્તીવાન મળે તે નિરંતર
સુખી રહેશે. ૧

॥ શુક્ર ૨ જો. ॥

મુલ્લંચારુમાપંમનીષપિચારીમુલ્લંચારુચારુણિવાસાંસિતસ્ય ॥

કુટંબસ્થિતઃપૂર્વદેવસ્યપૂજ્યઃકુટંબેનર્કિંચારુચર્વગિકાનઃ ॥ ૨ ॥

અર્થ—ખીજા સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો સુખી હોય, મુખ્ય
સારા વધે બુદ્ધિનો વધારો હોય, પેદરવાને સારાં વસ્ત્ર મળે, પો-
તાના કુટુંબ સહોદરમાં કીર્તિ સારી મળવે, કાન્તીવાન સ્ત્રી-
ઓથી તે રત થશે, આનંદી થશે તે જે કંઈ બોલ બોલશે તે
ખુબ વિચાર કરીને; તેની બુદ્ધિ દર્શના અમલાળ જેવી થશે. ૨

॥ શુક્ર ૩ જો. ॥

રતિઃસ્ત્રીજનેતસ્યમોવંધુનાશોગુરુર્યસ્યદુશ્ચિત્રયગોદાનવાનામ ॥

નપૂર્ણોમહેન્દ્રપુત્રસૌરુપિમેનાપતિઃકાતરોદાનમંદ્રામકાલે ॥ ૩ ॥

અર્થ—ત્રીજા સ્થાનમાં કાવ્ય કેહેતા શુક્ર હોયતો, કુક્ષીન
સ્ત્રીઓથી પ્રીતિ કરશે; તેના સાથે સુખી રહે તેને પુત્રની પ્રાપ્તિ

થશે પણ તે છવશે નહીં; તે સેન્યાપતી થશે તો પણ ચિંતાતુર રહેશે. યુદ્ધ સમયમાં તથા દાન આપવા વિગેરેમાં ભયમસ્ત રહેશે. ૩

॥ શુક્ર ૪ થો. ॥

મહિત્વંકોયસ્યતૂર્યેઽસુરેજ્યૌજનૈઃકિજનૈઃશ્રાપરૈરુષ્ટતુષ્ટૈઃ ॥

કિયત્પૌષયેજ્જન્મતઃસંજનન્યાઞ્ઘીનાર્પિતોપાયનૈરેવપૂર્ણ ॥ ૪ ॥

અર્થ—ચોથા સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો, તે લોકોની અંદર માહોટો કહેવાશે; તેના યોગ કરી કેટલાક લોકો તેના ઉપર ઘણા કરશે કિંવા કેટલાક સંતુષ્ટ થાય એટલે તેને જોઇને સંતોષ પામે સંતોષ પામનાર લોકો તરફથી તે માણસને કંઈ ફાયદો થવાનો નથી, તે માણસને સ્વતંત્રતાથી રહેવાને સારું લાગશે; તેની માતૃશ્રી મુખી રહેશે, તેને દ્રવ્ય ગમે ત્યાંથી ઇનામ દાખલ મળશે. ૪

॥ શુક્ર ૫ મો. ॥

સપૂત્રોપિકિંયસ્યશુક્રોનપુત્રેપ્રયાસેનકિંયત્નસંપાદિતાર્થઃ ॥

વ્યુદર્કૈર્વિનામંત્રમિષ્ટાસનાભ્યામધીતેનકિંચિત્કવિત્ત્વેનશક્તિઃ ॥ ૫ ॥

અર્થ—જોકે પુત્રસ્થાનમાં કાવ્ય કેહેલાં શુક્ર નથી તો, કદાપિ સારો પુત્ર હોય તો પણ શો ઉપયોગ રહ્યો? તેણે અતિસાધ દિયોગ કર્યો તોપણ તેને શા રીતે ફળની પ્રાપ્તિ થશે? જોકે અમૃતરૂપી જોલ જોલશે તો પણ તે કંઈ પ્રાપ્તિને પામશે નહીં; થોડે અતેક પ્રકારના શ્રંધ અવલોકન કરશે; તોપણ વિદ્યા દૃઢ્યમાં વસવાની નથી. ૫

॥ શુક્ર ૬ ઠો. ॥

સદાદાનવેજ્યેસુધાસિક્તશત્રુવ્યયઃશત્રુગેચોત્તમૌતૌભવેતામ્ ॥

વિપદ્યેતસંપાદિતંચાપિકૃત્યંતપેન્મંત્રતઃપૂજ્યસૌહ્યંનધક્ષે ॥ ૬ ॥

અર્થ—જહા સ્થાનમાં શુદ્ધ હોય, તે માણસના શત્રુ અમૃ-
તથી લીળ્યા અમર રહેશે; અર્થાત્ શત્રુને હાન નહીં થાય, તે
અર્થ સાર કરશે, મસલતખોર થશે તેથી કરી તેને આપણ વેઠવી
પડશે. તેણે કરેલાં કામ નિષ્ફળ થતાં તે આપણમાં આવશે; તેના
માત પીતા ભાઈ સગાં સહોદરથી તેનું કલ્યાણ થશે નહીં. ૬

॥ શુક્ર ૭ મો. ॥

કલત્રેકલત્રાપમુલ્લંકલત્રાત્કલત્રંતુશુક્રેભવેદ્રત્નગર્ભમ્ ॥

વિલાસાધિકોગણ્યતેવપ્રવાસીપ્રયાસોલ્પકઃકેનદુર્હંતિતસ્માત્ ॥ ૭ ॥

અર્થ—કર્મ કેલેતાં સ્ત્રી ભુવન ઝોટલે સાતમા સ્થાનમાં શુદ્ધ
હોય તો તેને કાન્તીવાન સ્ત્રી મળે; એટલું જ નહીં પણ રત્નના
માભલા જેવી સ્ત્રીઓની સાથે પ્રીતિ કરશે, તે પ્રદેશમાં ઉચ્ચ
અર્થે જશે નહીં. તેની બુદ્ધિ પોતાના ગામમાં રહેવાને માટે ત-
ત્પર રહેશે, તે થોડું કામ કરશે તેથી કરી લોકો તેનાથી સંતોષ
પામશે. ૭

॥ શુક્ર ૮ મો ॥

જનઃશુદ્રવાદીર્ષિચરંચારુજીવન્નતુષ્પાત્મુલ્લંકલત્રાત્કલત્રંતુશુક્રેભવેદ્રત્નગર્ભમ્ ॥

જનુષ્પષ્ટમેકષ્ટસાધ્યોજયાર્થઃપુનર્વર્દ્ધતેદીયમાત્ત્વધનર્ણમ્ ॥ ૮ ॥

અર્થ—આઠમા સ્થાનને ત્રિષે શુદ્ધ પડ્યો હોય તો, તે મા-
ણસ મ્હેન્ટ લોકોની સાથે પ્રીતિ કરે; અને તે દીધાંયુ થશે. તે
અતુષ્પદાદિ દોર વાહનથી સુખ પામશે, તે કંટેકરાને લક્ષ્મી મે-
ળવશે; તે પોતાનું દેવું લયો કરે તોપણ કરજ માથે વધશે. ૮

॥ શુક્ર ૯ મો ॥

શ્રુગોત્રિક્રોનેપુરેકેનપૌરાઃકુસીદેનયેવદ્વિમસ્મેદદીરન ॥

શુદ્ધજ્ઞાયતેતસ્યધર્મજ્ઞાદેઃસહોત્યાદિસૌર્યશરીરેમુલ્લંકલત્રાત્કલત્રંતુશુક્રેભવેદ્રત્નગર્ભમ્ ॥ ૯ ॥

અર્થ—ત્રિકોણે એટલે નવમા સ્થાનમાં શુક્ર પડ્યો હોય તો, તેના શરીરમાં વ્યાધી રહેશે નહીં; તે માણસ વ્યાપાર રસ્તે કરીને નગરશેઠની લક્ષ્મીમાં વ્યાજ મેળવશે, પોતાના બાંકુથી પ્રીતિ રાખશે. તે ધાર્મિક થશે, તેના ધર્મ કૃત્યથી ઘર ઉપર ધ્વજા એકાદ લોકો તેને આજખશે; તેની મિષ્ટવાણી સાંભળી લોકો તેનું કહું માનશે. ૯

॥ શુક્ર ૧૦ મો ॥

મૃગઃકર્મગોપોત્રવીર્યેરુણદિલયાર્યંભ્રમઃકિંનઆત્મીયૈવ ॥

તુલામાનતોદાઠકંવિપ્રતૃત્ત્યાજનાઢંવરૈઃપ્રસદંવાવિવાદાત્ ॥૧૦॥

અર્થ—દશમા સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો તે પોતાના જાત્રમાં-કુળમાં ઇદુ કેહેતાં ચંદ્રજેવો હોય, કિંવા તેના જેવો પરાક્રમાં જાત્રમાં હિતવન થયેલો નહોય; કીર્તિવાન થશે સારા ધર્મને ધારણ કરવાવાળો થશે, એકે કદી લક્ષ્મી ઘટે અગર પોતાનો અર્થ કોઈ કાળમાં ન સરે તો તે પોતાના ચિત્તમાં ચિંતાતુર થશે. અગર ભ્રમિત થઈને ક્ષતાઢય થશે. (શુભર્કુ મત્યાદિક દ્રવ્યનો લાભ થાય,) ધર્મ કરશે આજ્ઞાઓ ઉપર પ્રાપ્તિ ધણી કરશે (આજ્ઞાઓની વૃત્તિનું અભિપ્રાયન કરશે, લોકોમાં મોટાઈ મેળવવાને માટે વિવેકને અનુસરીને ખર્ચ ધણું કરશે. ૧૦

॥ શુક્ર ૧૧ મો ॥

મૃગુર્જામગોલામદોગસ્યઘ્નપ્રાન્સઘ્નપંચકુર્વાચ્ચસમ્યક્ ॥

લસતુકીર્તિસત્તાનુરાગંગુણાઢ્યંદદાધોમયૈશ્વર્યમુક્તંમુગીન્દ્રમ્ ॥૧૧॥

અર્થ—અગીયારમા સ્થાનમાં શુક્ર હોય તો, તેની કાન્તી કંદર્પ કેહેતાં કામદેવ જેવી હશે; તે અત્યવકતા થશે, તે રાગ જેવો થશે, તે માણસ સત્યાપ્તા ઉપર પ્રીતી કરશે પોતાના સારા આગ્રહાય વડે દુનિયામાં કીર્તિનો ફેલાવો કરશે તે શુભકારી અને

भर्भनां वचन भोलनारो थशे; तेनां आचरखु सारां छशे. ११

॥ शुक्र १२ मो ॥

कदाप्येतिवित्तं विलीयेत पित्तं सितो द्वादशकेलिसत्कर्मशर्मा ॥

गुणानां च कीर्तिः क्षयं मित्रवैरंजनानां विरोधं सदा सौ करोति ॥ १२ ॥

अर्थ—रिस्क डेहेतां आरभा स्थानमां शुक्र पड्यो होय तो, ते कोछ दीवसे यत्नना अनुकूणे करी लक्ष्मी भेजवशे, ते भा-
खुस लोकोना मतथी विरुद्ध छितरशे. तेने पित्तनी व्याधी थशे
नह्यीं कीडासक्त थशे. सारं कृत्य करनार थशे; ते भाखुस धर्माच-
रणवडे करीने सुणी थशे, तेना गुणुनो तथा सारां कीर्तिनो क्षय
थधने तेनी साथे मित्रो पछु धर्या करशे. १२

॥ शनी १ लो ॥

धनेनातिपूर्णोऽतिवृणो विपादो तनुस्येर्कजे स्थूलदृष्टिर्नरः स्यात् ॥

विषं दृष्टिजत्वाधिदृग्व्याधिबाधास्वयंपीडितो मत्सरविशेष ॥ १ ॥

अर्थ—पेहेला स्थानमां भंड डेहेतां शनी होय तो, ते ध-
नादय ओटले द्रव्यवान होय; धर्म करनार होय, तेनी द्रष्टि दीध
छशे. विवाद करवाभां कुशण छशे ते रोगवडे करी पीडा पाभशे
ते आशा अंध छशे तेने मत्सरनी पीडा थशे, तेनी छुद्धिथी
अनेक भाखुसोनी साथे जनवानुं नथी. १

॥ शनी २ जो ॥

मुखापेक्षया वर्जितो सौकुटुंबात्कुटुंबेश नौ वस्तु किं किं न मुक्ते ॥

समं वक्ति भित्रं गति कं चोपि प्रमक्ति विना शोहकं कोलभेत ॥

अर्थ—भीज स्थानमां शनी होय तो, ते भाखुस पोताना
मुअने मोटे पोतानो परीवार छोडने मदस जवाने शंका नह्यीं

ભાવે; તે તિલ્લુ બાપણ કરનાર થશે, જેથી કરી લોકો તેના ઉપર
પ્રીતિ નહીં કરે. તે માણસ લોભ વિલાસ વિગરે મુખની પરવા
રાખશે નહીં. વળી અત્યંત પ્રીતિ બંધાયાવિના તથા ગાદા પ્ર-
સંગવિના કાઢને એકે પાછ પણ નહીં આપે. ૨

॥ શની ૩ જો ॥

તૃતીયેશર્નાશીતલંનૈવચિત્તજનાદુઘ્નમાજ્ઞાયતેયુક્તમાપિ ॥

અવિગ્નમયેત્કર્હિવિચ્છૈવમાગ્યંદઢાશામુલ્લીદુર્મુલ્લાસત્કૃતોપિ ॥ ૩ ॥

અર્થ—સુદૃઢે કેહેતાં ત્રીજા સ્થાનમાં શની હોય તો, તેની
વૃત્તિ શાન્ત રહેનારી નથી; તે વાગ્યહીન થશે, તે લોકોપયોગ
માટે તથા ઉદ્યમ બાજતમાં સંયુક્ત બાપણ કરશે. તે આશાબંધ
રહેશે, નિરંતર સંતાપ અંતઃકરણમાં રહેતાં તે મુખો થવાનો
નથી; કદાપિ સજામાં તે સત્કાર પામે તોપણ પાછળથી લોકો
તેને દુર્મુખ કેહેશે, એટલે નિંદા કરશે. ૩

॥ શની ૪ થો ॥

ચતુર્થેશર્નાપૈતૃકંચતિદુરંધનમંદિરવંધુવગપિવાદઃ ॥

પિતૃશ્ચાપિમાતૃશ્ચ તાપકારીમૃદ્ધેવાહનેદાનયોવાતરોગી ॥ ૪ ॥

અર્થ—ચોથા સ્થાનમાં શની હોયતો તે માણસને પેતાના
પિતાનું દ્રવ્ય મળશે નહીં પેતાના બાપ સંબંધીનો અપવાદ
તેના માથે રહેશે, તે ધરણ્યા કંઈ કરશે. તે પેતાના માત તાત
ના અંતઃકરણમાં સંતાપ આપશે, તેનું ધર તથા વાહનનો વિ-
ચાર થશે; તેના શરીરે વાયુની ખીડ થશે. ૪

॥ શની ૫ મો ॥

શનીવંશનંતપજાદેતુદુઃખીવિભૂતિશ્રલાતસ્યબુદ્ધિર્નશુદ્ધા ॥

શીર્ષેદેવતેશબ્દશાસ્ત્રેનતદ્વચ્છલિર્મિત્રનોમંત્રતઃક્રોડપીડા ॥ ૫ ॥

अर्थ—पांचभा स्थानमां शनी होय तो, ते प्रजना छिने भाटे सायन रेहेशे; तेनी औद्यता मयस थशे, तेनी शुद्धि पो-
ताता मित्र साथे शुद्ध रेहेशे नही. ते मित्र साथे कंकाश करेशे;
जोडे ते देवउपर पूज्य प्रीति सज्जीभायने अनुसरीने शम्भे तोपल्लु
ते धर्म उपर वृत्ति सज्जते नही; मन्त्रादे करीने ओरसे डिपायना
कर्ममां गुंभायने तथा लोडोनी सांज्जमां रूडीने, तेना अंतःक-
रणे व्यापी थशे. ५

॥ शनी ६ ठो ॥

अंरुर्भुपतेश्वीरतोमीनयः किंयदीनस्यपुत्रोभवेद्यस्यशत्रौ ॥

नपुद्गेभवेत्सन्मुखस्तस्ययोद्धामहिष्यादिकंमातुल्यानांविनाशः ॥६॥

अर्थ—छठा स्थानमां शनी होय तो, महा व्याडुपण तथा
शक्तीवान होय; तेनी साथे युद्ध करवाने पञ्च डोडो डिमो रेह
नही ते भायस शत्रुथी तथा सज्जवी तथा शौरथी पञ्च करवा-
ना नथी. तेने पोताना पुत्रथी तथा श्रीथी सुण थशे तेना
भाथे शत्रु रेहेशे नही, शनीना यात्र करीने तेना भाभा पञ्च
नाश थशे; तेना शरीरे व्यापी रेहेशे नही. ६

॥ शनी ७ मो ॥

सुदारानमित्रांचिरंवारुचितंशनौघूनमेदंपतीरोगयुक्तो ॥

अनुसाहसातप्तकुर्दीनचेताकुतोवीर्यवान्विबुहलोलोदुपःस्यात् ॥७॥

अर्थ—श्रीभुवन ओरसे सातभा स्थानमां शनी होय तो,
तेने श्री कान्तीवान सारा गुञ्जवाणी भजे; तेने मित्र पञ्च सारा
भजशे, ते द्रव्य अण्ड ओरसे पूटे नही तेदु भजवशे ते पोते
तथा तेनी श्री अन्ने व्यापीअस्थ रेहेशे, तेनु यिन डिपासमां
निरंतर रेहेशे; तेथी करी डिपास पायवानो नथी ते निरनीर्ब
छता दिवङ्गन वधादे थशे. ७

॥ शनी ८ मो ॥

वियोगोजनानां त्वनौपाधिकानां विनाशो धनानां सकोयस्य न स्यात् ॥
॥ शनौ रंभ्रगं व्याधितः क्षुद्रदर्शन इह ग्रेजनः कैतविकि करोतु ॥ ८ ॥

अर्थ—आठमा स्थानमा शनी पड्यो होय, ते विरक्त हो-
कथी वियोगी यशे, तेना मित्र तथा सगांवाछासां अने कुटुम्ब
तेना छिपर धर्षा करे नही; ते धनहीन अने व्याधीग्रस्थ होशे
तेथी करी सन्तापने पाभशे, तेना आगण कोसतुं छपट के तत्रा-
दि; यासशे नही. ८

॥ शनी ९ मो ॥

मतिस्तस्य तित्काननित्कंतुशीलं रतिर्योगशाले गुणो राजमः स्यात् ॥
सुहृद्गर्गतो दुस्वितो दीनबुद्धया शनिर्धर्मगः कर्मकृत्तं न्यसेदा ॥ ९ ॥

अर्थ—नवमा स्थानमा शनी होय तो, तेना स्वभाव शा-
न्त होय; तेनी बुद्धि तीव्र होय, ते योग शाली छिपर प्रति रा-
जशे, ते मित्रथी दुःख पाभशे, ते रतिगुणी यशे, ते संन्यास
व्रति धारण कर्षा रही जगतमां शुभ पाभतां सन्ताप अन्तः-
रक्षमां व्यापशे नही. ९

॥ शनी १० मो ॥

अजातस्य मातापितावाहुरेव तथा सर्वतो दृष्ट कर्माधिप स्यात् ॥
शनैरेव ते कर्मगः शर्ममंदो जयो विप्रदेर्जाविकानां तु यस्य ॥ १० ॥
शनैरेवोमगे विदते किंच गता सुसंशयं दृश्यते किंतु पित्रा ॥
निधिस्थापितो व्यापितः पाकृषिश्च पण्ययंत ध्रुवं दृश्यते दैवतो वा ॥ १० ॥

अर्थ—दशमा स्थानमा शनी होय तो, ते भाग्यसनां आ-
स्थावस्थाभां मातृश्री भ्रातृ पाभे ते ते आगड अकरीता दुधथी

મોટા થાય; તેનો બાપ પોતાના પરાક્રમવડે કરી પેટ ભરનારો થશે, તેનો બાપ મૃત્યુ પામે, તે કોઈક વખતે ભાગ્યસાળી થશે; તે માણસ કુલ કળામાં જીવ પામશે, તે પોતાની અદ્ય જીવ વડે મુજરાત કરતો પોતે જશે. ૧૦

(૧) પ્રમુ અખ એટલે માતૃશ્રીનું મૃત્યુ થતાથી બાળક બ-
કરીના દુઃખવડે પેશાવું કરી જીવે અને તેથી (બકરી માતૃશ્રી
થાય) એવા ટુંકા અર્થમાં પ્રમુ અખનો સમાસ થાય છે. બાહુ
એટલે-બાપ પોતાના પરાક્રમવડે પેટ ભરનારો હોય, એટલે,
બાપના પિતૃ પરાક્રમ કોઈ નહીં જાનાં પોતે નિરાશ્રિત રહી
ઉઘમ કરી પેટ ભરના હોય તેને બાહુ કહે છે.

॥ શ્લોકી ૧૨ મો ॥

સ્થિરવિત્તમાયુઃસ્થિરમાનસંચક્ષિરાતૈવિરોગાદ્યાંતમ્વિરાણિ ॥

અપસાનિશૂરઃશતાદેકેવપ્રપંચાવિજ્ઞાંભામગેમાનપુત્રે ॥ ૧૧ ॥

અર્થ—અગીયારમે શ્લોકી હોય તો દ્વપનો લાભ થાય, તેનું
આયુષ્ય તથા તેની શુદ્ધિ સ્થિર રહેશે; તેના શરીરે કદાપિ રોગ
થવાના નથી; તેમ સંતાપ પણ પામશે નહીં. તેને સંતતિ જ-
સદી જસદી થાય, તોપણ સોનસા કોઈક સૂરે થશે. તે માણસ
ધણાજ પ્રપંચી થશે, જેથી તેના આંતરજીને કોઈ પાર પા-
મશે નહીં. ૧૧

॥ શ્લોકી ૧૨ મો ॥

વ્યયસ્થેયદામૂર્યમ્નૌનરઃમ્ગાદમરોધવાંતસ્વપોમંદનેત્રઃ ॥

પ્રસન્નચિહ્નોગૃહેલગ્રથચવસ્થોરિપુધ્વસકૃચ્છમોક્તા ॥ ૧૨ ॥

અર્થ—બારમા સ્થાનમાં શ્લોકી હોય તો તે શુરો થશે નહીં
તે નિઃકુર તથા નિર્લજ થશે; જો કદાપી લગ્ન સ્થાન કુલ તથા
મકરનું હશે, અને શની બારમે પડ્યો હોય તો તેનો સર્વ વે-

ભવ યગ્નના કામમાં ખપી જશે, તેનાં નેત્ર મંદ હશે તેના શત્રુ નાશ થશે, અને કીર્તિને પામશે. ૧૨

॥ રાહુ ૧ લો ॥

સ્વનાક્યેસમર્થઃપરેવાંપતાપાત્પ્રભાવાત્સમાજ્ઞાદયેત્સ્વાનપરાર્થાન્નિ ॥
તમોયસ્યલગ્નેસમાગ્નારિવાયઃકલત્રંઘૃતિભૂરિદારોપિયાયાત્ ॥ ૧ ॥

અર્થ—લગ્ન સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે માણસ પોતાની વૃત્તિવડે કરીને તથા પોતાની બુદ્ધિવડે કરીને બીજાની વૃત્તિ ફેરવશે; તે પોતાનો અર્થ સાધશે, તેથી સૌના અંતઃકરણમાં તે ભાવશે. તેના શત્રુ સમુદાય ધણે હોય તોપણ શત્રુનું જોર ચાલવાનું નથી તેને ધણી સ્ત્રીઓ હોય તોપણ પોતાના કુટુંબનું પોશાણ કરવાને કંટાળો ભાવશે નહીં. ૧

॥ રાહુ ૨ જો ॥

કુટુંબેતમોનષ્ટ્રભૂતંકુટુંબંમૃપામાપિતંનિર્મયોવિત્તપાલઃ ॥

સ્વવર્ગપ્રણાસોભયં તસ્રતૈશ્વેદવચ્ચલેષ્યોલભેત્પારવચ્ચ ॥ ૨ ॥

અર્થ—બીજા સ્થાનમાં રાહુ હોયતો તેને કુટુંબ નહીં હોય, તે મિથ્યા વિવાદ કરનારો થશે; તે દ્રઢ વિચારવડે કરીને તથા ધાસ્તી દૂર કરીને દ્રવ્યનું રક્ષણ કરનારો થશે, તેના પક્ષનો નાશ થશે સ્ત્રીઓથી તે બીતિ પામશે; તે માણસ સત્તાધીશ તથા બગવાન હોડોની પાસે રહી દાસત્વ પણે વર્તશે. ૨

॥ રાહુ ૩ જો ॥

નનાગોથસિહોમુજાવિક્રમેણપ્રયાતીહમિંદ્રીસુતેતત્સમત્વમ્ ॥

તૃતીયેજ્જગત્સોદરત્વંસમેતિપ્રચાતોપિભાગ્યંકુતોયત્રહેતુઃ ॥ ૩ ॥

અર્થ—ત્રીજા સ્થાનમાં રાહુ હોયતો, તે ગજ એટલે હાથી

તથા હયંક્ર એકલે સિંહુ જેવો પરાક્રમી થશે તેને સર્વ લોકો પાતાના સહોદર પ્રમાણે વર્તશે અને તેને આનંદમાં રાખશે. ન પાતાના શ્વાગ્યોદયના પ્રતાપવડે કરી તથા યત્નવડે કરી દ્રવ્ય લાભ પામશે તેના શ્વાગ્યનું વર્ણન કરી સરખા માણસો કરશે. ૩

॥ રાહુ ૪ યો ॥

ચતુર્થેકથંમાતૃનૈરુજ્યદેહોત્તદિજ્વાલયાશીતલંકિવહિઃસ્વાત્ ॥
સત્ત્વેદમ્યથામેષગોકર્કગોવાબુધર્ષેસુરોભૂપતેર્વધુરેવ ॥ ૪ ॥

અર્થ—એકા સ્થાનમાં રાહુ હોયતો માતૃશ્રીને વ્યાધી કરે તે માણસને સંતાપ રૂપી અમી આતઃકરણમાં રહે. જે કદાપિ રાહુ મેષ તથા કર્કના ધરનો હશે તો લાલ સારો કરશે. અગર એ રાહુ બુધના ધરનો થયે પડે તો તે માણસ રાજાના સરખો થશે. તે માણસને બુધજનો વંદન કરે તેની કીર્તિના ફેલાવો થાય, અને આનંદ રૂપી લાભ મળે. ૪

॥ રાહુ ૫ મો ॥

સુતેતત્સુતોત્પત્તિકૃત્તિસદ્વિકાયાઃસુતોભામિનીન્નિ તયાચિત્તાપઃ ॥
સતિક્રોઢરોગેકિમાહ રહુઃપ્રપંચેનકિમાપકાદ્વર્જ્યમ્ ॥ ૫ ॥

અર્થ—પાંચમી સ્થાનમાં રાહુ હોય તો, તેને સંતતિમાં પુત્ર થશે, તેને દ્રવ્યની પ્રાપ્તિ નહીં થાય, તે પાતાની સ્ત્રીને જીવે નિરંતર આતઃકરણમાં ચિંતાતુર રહેશે તેના પૈટમાં વાતુલ વ્યાધી થશે તેથી કરીને આહાર પણ થોડો થશે, તે માણસ કોટી પ્રકારના પ્રપંચ કે ધૂર્ત કરશે પણ સંતાપકારક દ્રવ્ય નહીં પામે. ૫

॥ રાહુ ૬ ઠો ॥

બલંબુદ્ધિર્ધીર્યધનંતદ્વેષેનસ્થિતૌવૈરિભાવેપિયેષાંજનાનામ્ ॥
રિપૂણામરણ્યંદદેદેવરાહુઃસ્થિરંમાનસંમાતુલ્લાનોપિતૃવ્યા ॥ ૬ ॥

અર્થ—છઠા સ્થાનને વિષે રાહુ હોય તો, તેની બુદ્ધિ તથા તેને પરાક્રમની પ્રાપ્તિ થશે, સફળતાની પ્રાપ્તિ થશે, તે માણસ પોતાના શત્રુઓ અરણ્યમાં કિતપન્ન થયેલાં ઝાડ એટલે શત્રુના પરિવારને નિરબુલ કરશે. તે સ્થીર બુદ્ધિવાળો થશે, ધૈર્ય ધરનારો થશે, તેના મામા તથા પિતૃ વ્યાહશે નહીં, તે પોતાના અંતઃકરણમાં સંતોષ પામશે નહીં. ૬

॥ રાહુ ૭ મો ॥

વિનાશંભયેયુર્ચુનેતચુવત્યાંરુજાયાતુપાકાદિનાચંદ્રમર્દી ॥

કટોદયથાલોઢયંજ્ઞાતવેદાવિયોગાપવાદઃસમન્નપયંતિ ॥ ૭ ॥

અર્થ—સાતમા સ્થાનમાં રાહુ જેને પડેલો હોય તો તેની ભરણ કામની (સ્ત્રી) ધાતુગત વિકારે કરીને મૃત્યુ પામશે, તે ક્રમાંત રગતે કરીને અગ્નિ ઝાળની માફક સંતાપને પામશે. તે વિયોગી થશે, તેને લોગ વિલાસ મોજ શોખની ઇચ્છા હશે નહીં તેથી કરીને જે જે વિચાર તેના મનમાં પ્રકટે અને તેથી જે સંતાપ થાય તેને કાંઈ સમાવી શકશે નહીં. ૭

॥ રાહુ ૮ મો ॥

નૃપૈઃપંડિતૈર્વીદિતોર્નિદિતઃસ્વૈઃસકૃદ્રાગ્નિભોડસકૃદ્ભૂંશપૃથ ॥

ધનંજાતકંતંજનાશ્ચત્યજંતિશ્રમગ્રંથિકૃદ્રંધ્રગોષધ્રજાનુઃ ॥ ૮ ॥

અર્થ—આઠમા સ્થાનમાં રાહુ હોય તો તે માણસ પંડિતની સલામાં પંડિત થશે તથા નિદિત પણ થશે. તેના ભાગ્યને ઉજેશ વખતે સંતોસકારક થશે તથા કોઈ વખતે ભંગ પણ થશે કોઈ વખતે પિતૃ લક્ષ્મી પણ પ્રાપ્ત થશે તેણે યત્ન કરેલું કંઈક મળશે. ૮

॥ राहु ९ मो ॥

मनीषीकृतं न त्यजेत्तु वधुर्गंसदापालयेत्पूजितः स्याद्गुणेः सौ ॥

सभाद्यौतकोयस्यचेत्त्रिकोणे तमः कौतुकीदेवतीर्थे दयालुः ॥९॥

अर्थ—नवमा स्थानमां राहु होय तो ते विचार शीघ्र पुश्च थाय ते पोताना दुहुं पनु पोशण करनार थशे, पोते धा-
रेहुं इत्य छांशे नही, ते सभाभां शांशे ते निर्धयात्रा कर-
नार तथा दयालु थशे तेना गुणवउकरी प्रतिष्ठा वधशे तेनी
विचित्र बुद्धि हशे दुनीयाभां तेने लोका मणी सभान धारशे. ८

॥ राहु १० मो ॥

सदाम्लेच्छसंसर्गतोतीवर्गवर्लभेवमानिनीकामिनीभोगमुखैः ॥

जनैर्व्याकुलोसौमुस्वन्नाधिशेतेमदेर्यव्ययीकुरकर्मसंगौ ॥१०॥

अर्थ—दशमा स्थानमां राहु होय तो भेच्छ लोकांनी सो-
पतवउ करीने तेने आवे गर्व थशे ते मानवती (इपगर्विता) श्री-
योनी साथे प्रीति करशे, लेका तेने त्रास आवशे तेथी करी जय
वउ निद्रा पाण आवशे नही, तेना उन्मादग व करीने द्रव्य अ-
रथशे, ते निरंतर कुकृत्य करवाने तत्पर रेहशे १०

॥ राहु ११ मो ॥

सदाम्लेच्छतोर्यलभेत्सामिमानश्चरेत्किं करेण व्रजेत्किं विदेत् ॥

परार्थाननर्थी हरेधूर्तवधुः सुतोत्पत्तिः सौख्यं तमोलाभगश्चेत् ॥११॥

अर्थ—अगीवारमा स्थानमां राहु होय तो ते लक्ष्मी
वित भेच्छ लोकांनी भेडेरमानाथी करशे ते भाणुस पोताना
पास पहाती डेहेतां नाकरे राणशे अंतःकरणमां अस्मिमाना
थशे धूर्त थशे ते अनर्थ कृत्य करशे ते परदेशमां जशे नही, तेने
पुत्रवउ करी सुख साध मणशे ते पारकुं द्रव्य हरण करशे. ११

॥ રાહુ ૧૨ મો ॥

તમોદ્વાદશેદીનતાપાર્શ્વશૂલંમયત્નેકૃતેડનર્યતામાતનોતિ ॥

સ્વલૈમિત્રતાંસાધુલોકેરિપુત્વંવિરામેમનોવાંછિતાર્યસ્યસિધિં ॥૧૨॥

અર્થ—આરમા સ્થાનમાં રાહુ પડ્યો હોય તો તે સ્વભાવે દીન હશે તેને ખરડામાં શૂંમનો આખર થશે તે દુર્ગત લોકોની સાથે મૈત્રિ કરશે તેણે ઉદ્ધાર કયો પણ અફળ થશે વૈરાગને પ્રાપ્ત થએલા સાધુશ્રી શત્રુતા બાંધશે યત્નાંતે એટલે મેહનતના પરિણામે તેના મનના મનોર્થ સતોશ પામશે. ૧૨

॥ કેતુ ૧ લો ॥

તનુસ્થઃશિશ્વીબાંધૈઃક્લેશકર્તાતથાદુર્જનેભ્યાંભયંવ્યાકુલત્વં ॥

કલત્રાદિચિંતાસદોદ્વેગનાચ્છગીરેવ્યથાનૈકધામારુતીસ્યાત્ ॥૧॥

અર્થ—પેહેલા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો બાધશ્રી વિશેષ કરે શત્રુતા બાધ કરે, તેણે ચિત્ત નિરંતર વ્યથા રહે અંતરમાં ઉદ્વિગ્ન રહે પુનઃ માટે દીનમાં કાગળ રહે સંતાપપ્રતિ નિરંતર રહે તેને તાર ની વ્યાધી થશે.

॥ કેતુ ૨ જો ॥

ધનેકેતુરવ્યગ્રતાર્કિનરેશાદ્ધનેધાન્નનાશોમુખેરોગકૃચ્છ ॥

કુટુંબાદિરોધોપચઃસત્કૃતંવામ્ભવેત્સ્વેયુદ્ધેસૌમ્યમેહેતિસૌખ્યં ॥૨॥

અર્થ—બીજા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો રાગની સાથે અવ્યગ્રતા થાય, તેથી કરી દુન્યની હાનિ થાય, તે માણસ પોતાના કુટુંબ જનથી વૈર કરશે તેના મુખમાં વ્યાધી હશે કેતુ પોતાના ધરનો અથવા સૌમ્ય કેહેતાં યુવના ધરનો હોય તો મુખ સાફ આપે જો જોમ ન હોય તો એ કેતુ નિરંતર આપદાને પાત્ર કરે.

॥ કેતુ ૩ જો ॥

શિશીવિક્રમેશ્વરનાશંવિવાદંચનંમોગમૈશ્વર્યતેજોધિકંચ ॥

મુત્તદર્મનાશંસદાવાહુપીઢામયોદ્વેગાચિતાકુલત્વાંવિધચે ॥ ૩ ॥

અર્થ—ત્રીજા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો શત્રુનું બળ દુર થાય, તે માણસ સંવાદક્ષેત્રમાં છતશે, તે દ્રવ્યનો લાભ પામશે ત્રિતાસ થશે તેને ઐશ્વર્ય પ્રાપ્તિ થશે, તે માણસ ચિંતા, ત્રાસ, ભયપડે કરીને વ્યાકુળ રહેશે તેજસ્વી હશે, તેના ભાઈ જીવે નહીં. તેના હાથમાં વ્યાધી કોઈ પ્રકારની થશે. (વાયુની). ૩

॥ કેતુ ૪ થો ॥

ચતુર્થેનમાતુઃસુસ્વંનોક્રદાચિત્સુત્તદ્વર્ગતઃપૈતૃકંનાશમેતિ ॥

શિશીવંધુવર્ગાંસુસ્વંસ્વોચ્છગદેચિરંનોવસેત્સ્વેષ્ટદેવ્યાગ્રતાચેત્ ॥૪॥

અર્થ—ચોથા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો, તેની માતા વ્યાધી-રુધ રહે તે પોતાના મિત્રની આગળ બાપની સર્વ લક્ષ્મી મુકીને લાંછન બાધાવશે, કેતુ હોય પ્રહનો હોય તો તે પોતાના ભાઈથી સગાથી સંપૂર્ણ પ્રીતિ કરે તે પોતાના ઘરમાં બેસી નહીં રહે બહુ જગાએ ફર્યા કરશે તેનું ચિત્ત વ્ય. રહેશે. ૪

॥ કેત ૫ મો ॥

યદાપંચમેકેતુપુચ્છંપ્રયાપિતદાસાંદરવાતવાતાદેકષ્ટમ્ ॥

સ્વબુદ્ધિવ્યથાસંતતઃસ્વભવપુત્રાઃમદાસાંભવેદ્વીર્યયુક્તોનરોપિ ॥૫॥

અર્થ—પાંચમાં સ્થાનમાં કેતુ હોય તો પોતાના સગાં સહોદરના શરીરને વાયુની ઝીણ પ્રાપ્ત થાય, તે માણસ સ્વતંત્ર બુદ્ધિથી કામ કરશે તે કોઈથી હરશે નહીં, તેને પુત્ર થોડા થશે પુત્રી વધારે થશે તે પરાક્રમી હશે પણ તેની આદર દોરી હશે. ૫

॥ કેતુ ૬ ઠો ॥

નમઃશ્વૃષ્ઠમાગમતેષ્ઠધાવેભવેન્માતુલાન્માનભંગોરિષ્ણામ્ ॥

વિનાશશ્વતુષ્પાત્તુલ્યંતસ્યચિત્તેશરીરેસદાનામયંઘ્યાધિનાશઃ ॥૬॥

અર્થ—છઠ્ઠા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો શત્રુનો જથ્થો દુર થાય, તે માણસ મામાની સાહ્યતાથી ધનવંત થાય, (અર્થાત્ મામા તેને બધાવે) એમ નહીં તો તે પોતાના મામાના પક્ષના કરતાં પોતે વધારે બુદ્ધિવાન હોય—તે અપમાન પામે તેના શરીરમાં વ્યાધી ન રહે આગેગ્યતામાં રહે તેને ચતુષ્પદ પશુનું સુખ મળે તેની માતા વ્યાધીરૂપ રહે તેની પાસે લક્ષ્મી થોડી રહે. દ્રવ્ય પેડા કરવાને માટે ઉદ્યોગ ધણા કરે. ૬

॥ કેતુ ૭ મો ॥

શિશ્વીમમ્ભૂયસીમાર્ગચિંતાનિવૃત્તસ્વનાથાથત્રાવારિમીતિઃ ॥

ભવેત્કીટગઃસર્વદાલાભકારીસ્તત્તગદિપીડાવ્યયોવ્યગ્રતાચેત્તા ॥૭॥

અર્થ—સાતમા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો તેને પાણીથી ભય થશે તે માર્ગમાં છતાં ચિંતાતુર રહેશે તેનો માર્ગમાં વિનાશ થશે જ્યાં તેના લાભ તથા કુટુંબ હશે નહીં. જો તે કેતુ વૃશ્ચિક તથા કરકનો હશે તો તે જાલ પામશે, ખરેખરે કરી તેનું ચિત્ત વ્યગ્ર રહેશે; તેના પુત્ર તથા તેની સ્ત્રીને પીડા થશે. ૭

॥ કેતુ ૮ મો ॥

ગુદંપીઙ્યતેડશીદિરોતૈરવશ્યંભયંવાદનાદેઃસ્વદ્રવ્યસ્યરોધઃ ॥

ભવેદષ્ટમેરાદુપુચ્છેર્થલાભઃસદાકીટકનાડગમોયુગ્મકેતુ ॥ ૮ ॥

અર્થ—આઠમા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો, ગુદાસ્થાનમાં હુ-પ્રાદી રોગની પીડા થશે; તેને વાહુથી ભય પ્રાપ્ત થશે; દ્રવ્યની પ્રાપ્તિ થાય નહીં. તેને વાતુલની વ્યાધી થશે, જો તે કેતુ વૃશ્ચિક, મેશ, કરક, વૃશભ, તથા મિથુન, રાશીનો હશે તો તે અનેક પ્ર-કારથી લક્ષ્મી મળવનાં જાલ પામશે. ૮

॥ કેતુ ૯ મો ॥

શિશીધર્મભાવિયદાક્ષિણાશઃસુતાધિભવન્મ્લેચ્છતોભાગ્યકારિઃ ॥

સહોત્થક્યર્થાવાહુરોગંવિષષેતપોદાનતોહાસ્યકૃદ્ધિતદાનીય ॥૯॥

અર્થ—નવમા સ્થાનમાં કેતુ હોય તો ધરમાં કલેશ થાય નહીં, પુત્રને માટે ઇચ્છા રાખે તેના ભાગ્યનું ઉદય થયે સવન લોકના આશ્રયથી દ્રવ્ય મેળવશે; તે તેના લોકની સાથે પ્રીતિ રાખશે, તેના સુદૃઢને ઉપદ્રવ થશે. તેના હાથે વ્યાધી થશે તે તપ ઇત્યાદિક દાન કરશે તોપણ તેની ફનીયામાં હાંસી થશે. ૯

॥ કેતુ ૧૦ મો ॥

ષિતુર્નોમુલ્લંકર્મમાયસ્યકેતુસ્તદાદુર્ભાગકષ્ટમાજંકરોતિ ॥

તદાવાહનેષીડિતંજાતુજન્મષ્ટાજાલિન્યાસુચેચ્છત્રુનાશમ્ ॥૧૦॥

અર્થ—ઠરામાં સ્થાનમાં કેતુ હોયતો, તેને પોતાના આપણું મુળ નહીં મળે; તેમજ ૧૦૫ પોતાના પુત્રથી મુળ પામનાર નથી, તે કષ્ટ પામશે, તે ૧ વાહનમાં આગ કેહેતાં બકરાં પશુ ઇત્યાદિક વ્યાધીસ્થ રહેશે. જો તે કેતુ કન્ન પૃથ્વીક, મેશ, કે વૃશભનો હોય તો શત્રુની હાની કરશે. ૧૦

॥ કેતુ ૧૧ મો ॥

સુભાગ્યઃસુનિશ્ચાષિકોદર્શનીયઃસુમાનુમુવક્તઃસતિજોપિતસ્ય ॥

દરેપીજ્યતેમંતતિર્દુર્ભગાચશિશીલામગઃસર્વલાભકરોતિ ॥૧૧॥

અર્થ—અમીયારમાં સ્થાનમાં કેતુ હોયતો, તે માણસ કાન્તીવાન હોય; તેજસ્વી સારો થશે તે વિદ્વાન થશે, સારા વચ્ચે કરીને શોભાને પામશે, ભયવડે કરીને તે પડીત થશે, પણ લક્ષ્મીનો ભાગ થશે, તેની સંતતિ કરજનો બાજુ સહન કરીને આપત્તિને પામશે. ૧૧

॥ केतु १२ मो ॥

शिखीरिष्कमोवस्तिगुत्थाघ्रिनेत्रेरुजापीडनंमातुलाञ्जैवसर्म ॥

सदाराजतुल्यनरंसद्ययंतद्रिपूणांविनाशरंणेऽसौकरंति ॥१२॥

अर्थ--आर्या स्थानमां केतु होयतो. ते मातुलने नेत्र
स्थानमां पीडा थशे; अस्तीस्थानमां तथा पञ्चने त्रये पाशु-
नी व्यापी थशे, तेना सामाधी तेने अतःकन्यमां पुत्र थयाने
नहीं. ते अर्था बल्ये उदये, तेना आर नाथ थशे अने तेना
शरीरमां पातुतता व्यापशे.

॥ दोहा. ॥

संवत् ईदु नागपर, ऐद शुन्य परमाणः

शाके ईदु वसूजनर्भ, पांडव उपर जाण. ॥१॥

इसाविमन शशि वसु पञ्च, ऐद वर्ष पीछान;

सावशुक्ल पय्य प्रतिपदा, मालवार प्रमाण. ॥२॥

नाराय अणश्रीसमी, जान तारी मास;

ते दिन सूर्य कर्क, जोतीक्ष कवित विलास. ॥३॥

जन जनरं न भ्रमहरण, करे सदा संतोश,

ते अरथे लाखि सरल आ, हरेव्हेमनो दोश. ॥४॥

द्विज वृद्धद शिरोमणी, पड नागर चित् च्छाय;

सुषड् विप्र साओदरा, नागर हरसदशय. ॥५॥

अभाश.

सरनामु

महादेव रामचंद्र नागुण्टे पुस्तकालय.

पुस्तकालय—अमदावाद.

